

Antagandedatum: 2018-05-15 § 89

Gäller från: 2018-06-01

Ansvarig: Förvaltningschef Arbetsmarknad och integration

Revideras: vid behov

Beslutsinstans: Kommunstyrelsen

Riktlinjer för försörjningsstöd och övrigt ekonomiskt bistånd

Innehåll

Reglemente för kommunstyrelsen	3
Styrelsensuppgifter	3
Kommunstyrelsens riktlinjer för ekonomiskt bistånd.....	3
Metod	3
Lagar och bestämmelser för bedömning och beslut	4
Övergripande mål	4
Barnperspektiv	4
Rätten till bistånd	5
Ferieinkomster och jobbstimulans	6
Kompetenshöjande insats	7
Utredning	8
Beslutsunderlag	8
Genomförandeplan	8
Beräkning	9
Tillgångar	10
Fordon	10
Motorcykel, EU-moped och andra fordon	11
Uppskattade inkomster	11
Kapital och andra tillgångar	11
Fastighet/ bostadsrätt	11
Sparade medel	12
Övriga tillgångar	12
Kommunens yttersta ansvar	12
Skulder	12
Barnomsorgsskuld	12
Hyresskuld	13
Skuld på underhållsstöd	13
Elskuld	13
Utbetalning	14
Återkrav	14
Framställan	14
Eftergift	15
Beslut	15

Överklagan	15
Försörjningsstöd till olika grupper.....	15
Arbetslösa.....	15
Arbetslös ungdom	16
Arbetskonflikt.....	17
Egna företagare	17
Funktionshindrade	17
Föräldralediga.....	17
Intagna på kriminalvårdsanstalt	18
Rättspsykiatrisk vård	18
Makar, registrerade partner och sambor.....	18
Hushåll där barn bor växelvis hos separerade föräldrar.....	19
Sammanboende med hushållsgemenskap	19
Sammanboende utan hushållsgemenskap	19
Vid äktenskapsskillnad/separation	19
Underåriga som bildat familj.....	20
Personer med arbetshinder av sociala skäl	20
Sjukskrivna.....	21
Studerande	21
Gymnasiestuderande ungdomar	22
Gymnasiestuderande ungdomar som gifter sig	22
Grundläggande studier motsvarande åk 9	22
Otillräckliga studieresultat	22
Unga vuxna	23
Kommunens övertag av försörjningsansvar för unga vuxna.....	23
Ensamkommande barn/unga vuxna	24
Utländska medborgare.....	24
Nordiska medborgare	24
EU/EES Medborgare.....	24
Asylsökande	25
Personer med permanent/tillfälligt uppehållstillstånd.....	25
Papperslösa.....	26
Retroaktivt bistånd	26
Riksnorm.....	26
Försörjningsstöd och ekonomist bistånd till olika ändamål.....	26
Barnomsorgsavgift/ hemtjänst och äldreomsorg.....	26
Begravning	26
Kostnader som kan godkännas är:.....	27
Kostnader i samband med närståendes begravning.....	28
Boendekostnad	28
Beräkning av boendekostnad i egen fastighet	29
Andrahandsboende	30
Akut boendesituation.....	30
Godtagbar hyreskostnad.....	30
Hänsyn och bedömning görs utifrån begreppet trångboddhet	30
Hemutrustning.....	31
Flyttkostnader.....	32
Glasögon.....	32
ID-kort.....	33

Juridiska kostnader	33
Bistånd till advokatkostnader i familjemål.....	33
Kläder	33
Kosttillägg	33
Läkarvård	33
Sjukhusvård.....	34
Vårdavgift.....	34
Sjukresor.....	34
Mediciner	34
Sommaraktivitet	34
Resor.....	34
Våld i nära relationer.....	35
Spädbarnsutrustning	36
Studentmössa.....	36
Svenskt medborgarskap samt uppehålls- och arbetstillstånd	36
Tandvård.....	36
Telefon	38
Umgängeskostnader	38
Uppvärmning och elkostnader	38
Utlandsvistelse	39
Äktenskapsskillnad – avgift	39

Reglemente för kommunstyrelsen

Antaget av kommunfullmäktige 2017-11-27 § 122

Gäller från: 2018-01-01

Ansvarig: Kommunchefen

Revideras vid behov Ersätter av kommunfullmäktige fastställt reglemente 2017-04-24 § 40

Styrelsens uppgifter

Uppgifter enligt speciallagstiftning

13 §

Kommunstyrelsen är arbetslöshetsnämnd enligt lagen (1944:475) om arbetslöshetsnämnd.

Kommunstyrelsen ansvarar för kommunens arbetsmarknads- och integrationsfrågor.

Kommunstyrelsen ansvarar för kommunens uppgifter, inklusive myndighetsutövning, som enligt socialtjänstlagen (2001:453) eller andra författningar ankommer på socialnämnd vad gäller försörjningsstöd (ekonomiskt bistånd) med undantag av bistånd i samband med behandling- och placering.

Kommunstyrelsen ansvarar för kommunens flyktingverksamhet med undantag av mottagning av ensamkommande flyktingbarn

Kommunstyrelsens riktlinjer för ekonomiskt bistånd

Föreliggande riktlinjer är ett stöd vid handläggningen. Syftet med riktlinjerna är att klargöra Kommunstyrelsens hållning i vissa vanligt förekommande situationer. *Riktlinjerna skall ses som en vägledning.* För likartade bedömningar skall råda vid likartade situationer och får inte tolkas som tvingande regler. Ansökan om ekonomiskt bistånd skall alltid bedömas utifrån de speciella omständigheter som råder för sökanden. Detta förutsätter att avsteg från riktlinjen skall göras om särskilda skäl framkommer.

Arbetet med handläggning av ärende om ekonomiskt bistånd regleras framförallt av följande lagar och dokument:

- Socialtjänstförordning (2001:937)
- Proposition 2000/01:80 ny socialtjänstlag
- Handläggning och dokumentation inom socialtjänsten, Socialstyrelsen 2015
- Gällande delegation från Kommunstyrelsen
- Domar från Förvaltningsrätten och högre instans
- Socialstyrelsens allmänna råd
- Ekonomiskt bistånd – Handbok för socialtjänsten, Socialstyrelsen 2013

Metod

Arbetslinjen gäller dvs. att den sökande är inskriven på Arbetsförmedlingen samt aktivt söker arbete och / eller deltar i kompetenshöjande verksamhet för att öka kompetensen och stärka förutsättningarna för egen försörjning. Detta sker genom samverkan med Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Vuxenskolan och övriga parter.

Handläggarna för försörjningsstöd / ekonomiskt bistånd ska arbeta utifrån den sökandes styrkor och förstärka dem, minimera hinder och bygga upp en känsla av sammanhang så att man blir delaktig i samhället oavsett bakgrund eller orsak av utanförskap.

Lagar och bestämmelser för bedömning och beslut

Övergripande mål

Den verksamhet som rör ekonomiskt bistånd ska präglas av socialtjänstlagens övergripande mål i enlighet med 1 kap 1 § SoL (Socialtjänstlagen 2001:937)

1 kap 1 § *Samhällets socialtjänst skall på demokratins och solidaritetens grund främja människornas*

- *Ekonomiska och sociala trygghet,*
- *Jämlikhet i levnadsvillkor,*
- *Aktiva deltagande i samhällslivet*

Socialtjänsten skall under hänsynstagande till människans ansvar för sin och andras sociala situation inriktas på att frigöra och utveckla enskildas och grupperns egna resurser.

Verksamheten skall bygga på respekt för människornas självbestämmanderätt och integritet.

En viktig princip är att människor i första hand har ett eget ansvar för sina liv. Socialtjänstens uppgift är att förstärka och komplettera människors egna resurser och biståndet från socialnämnden ska stärka den enskildes möjligheter att leva ett självständigt liv.

I arbetet med ekonomiskt bistånd ska insatserna utformas tillsammans med den enskilde så att den enskilde så snart som möjligt kan klara sin egen försörjning. Det kan till exempel vara insatser för att förbättra förutsättningarna att komma in på arbetsmarknaden, att hitta arbete eller praktikplats, att få rätt socialförsäkringsförmån eller att med stöd av budget- och skuldrådgivning få en tryggare vardagsekonomi.

Sådana insatser främjar den enskildes ekonomiska och sociala trygghet och ökar förutsättningarna för jämlikhet i levnadsvillkor och inkludering i samhället.

Barnperspektiv

I 1 kap 2 § SoL betonas vikten av att barnets bästa särskilt beaktas. Detta barnperspektiv grundar sig på FN:s barnkonvention om barns rättigheter. Vid ansökan om försörjningsstöd där det i sökandes hushåll ingår barn ska alltid ett barnperspektiv finnas i utredningen. Barnets bästa ska alltid beaktas, utredas och redovisas.

1 kap 2 § *Vid åtgärder som rör barn ska barnet bästa särskilt beaktas.*

Vid beslut eller andra åtgärder som rör vård- eller behandlingsinsatser för barn ska vad som är bäst för barnet vara avgörande.

Med barn avses varje människa under 18 år lag (2012:776)

Socialtjänsten har ansvaret för, att i sitt arbete uppmärksamma barns situation och behov. Det gäller inte minst för barn i familjer med ett långvarigt behov av försörjningsstöd.

Genom att arbeta för att föräldrar ska bli självförsörjande innebär det arbete utifrån ett barnperspektiv, då risken för ekonomisk utsatthet minskar om en eller båda föräldrarna förvärvsarbetar.

Rätten till bistånd

Ekonomiskt bistånd är välfärdssystemets *yttersta skyddsnät* och skall vara ett komplement till socialförsäkringssystemet och ge hjälp när generella stödformer är otillräckliga eller inte kan lämnas. Den som inte själv kan tillgodose sina behov eller få dem tillgodosedda på annat sätt har rätt till bistånd för sin försörjning och för sin livsföring i övrigt.

Den enskildes rätt till och förutsättningar för försörjningsstöd, ekonomiskt bistånd, regleras med stöd av 4 kap 1 -6 §§ SoL

4 kap 1 § *Den som inte själv kan tillgodose sina behov eller kan få dem tillgodosedda på annat sätt har rätt till bistånd av socialnämnden för sin försörjning (försörjningsstöd) och för sin livsföring i övrigt.*

Vid prövningen av behovet av bistånd för livsföringen i övrigt får hänsyn inte tas till den enskildes ekonomiska förhållanden om rätten att ta ut avgifter för biståndet regleras i [8 kap.](#)

Den enskilde ska genom biståndet tillförsäkras en skälig levnadsnivå. Biståndet ska utformas så att det stärker hans eller hennes möjligheter att leva ett självständigt liv. Lag (2016:654).

För att ha rätt till försörjningsstöd ska sökande göra vad han eller hon kan för att bidra till sin egen försörjning. I de flesta fall innebär det att göra vad man kan för att få ett arbete som man kan klara sin försörjning genom. Det är dock viktigt att beakta att alla inte ha förutsättningar att försörja sig genom förvärvsarbete, utan ibland kan socialtjänsten i samråd med sökande undersöka möjligheten till självförsörjning genom andra ersättningar, såsom sjukersättning eller aktivitetsersättning.

- Den enskilde ska genom biståndet tillförsäkras en skälig levnadsnivå. Vad som är skälig levnadsnivå ska bedömas med utgångspunkt i den tid och i de förhållanden under vilka den enskilde lever.

4 kap 2 § *Socialnämnden får ge bistånd utöver vad som följer av 1 § om det finns skäl för det.*

Kommunstyrelsen får ge bistånd utöver vad som följer av 4 kap 1 § SoL om det finns skäl för det. Biståndet beviljas då med stöd av 4 kap 2 § SoL. **Detta beslut kan bara överklagas genom laglighetsprövning och inte genom förvaltningsbesvär.** Det är ur rättssäkerhetssynpunkt därför viktigt att alltid först pröva en ansökan enligt 4 kap 1 § SoL.

Rätten till försörjningsstöd preciseras i 4 kap 3 § SoL. Försörjningsstödet är uppdelat i två delar, dels riksnormen som gäller i hela landet, dels utgiftsposter som varierar individuellt: boende, hushålls-el, arbetsresor, hemförsäkring, samt medlemskap i fackförening och arbetslöshetskassa.

4 kap 3 § Försörjningsstöd lämnas för skäligen kostnader för

1. livsmedel, kläder och skor, lek och fritid, förbrukningsvaror, hälsa och hygien samt dagstidning, telefon och radio- och TV-avgift,

2. boende, hushållsel, arbetsresor, hemförsäkring samt medlemskap i fackförening och arbetslöshetskassa.

Skäligen kostnader enligt första stycket 1 ska i enlighet med vad regeringen närmare föreskriver beräknas enligt en för hela riket gällande norm (riksnorm) på grundval av officiella prisundersökningar av olika hushållstypers baskonsumtion. Om det i ett enskilt fall finns särskilda skäl, ska socialnämnden dock beräkna dessa kostnader till en högre nivå. Nämnden får också i ett enskilt fall beräkna kostnaderna till en lägre nivå, om det finns särskilda skäl för detta. Lag (2009:1233).

Utgiftsposterna under punkt 2 måste alltid prövas om de är skäligen. En jämförelse som kan vara vägledande är vad en låginkomsttagare i kommunen normalt kan bekosta. Det måste dock alltid göras en individuell bedömning av vad som är skäligen för just den sökande.

Ferieinkomster och jobbstimulans

Vanligtvis ska den enskilde tillgodose behovet genom att i första hand använda sina egna inkomster och tillgångar. Det finns dock vissa undantag och två av dessa finns reglerade i 4 kap. 1 a-b §§ SoL och avser feriearbetande ungdomars inkomster samt jobbstimulansen som tillkom för att öka incitamentet för arbete och som innebär att endast en del av inkomst från arbete medräknas.

4 kap 1 a § Följande inkomster ska inte beaktas vid bedömningen av rätten till bistånd enligt 1 §

- 1. hemmavarande barns inkomster av eget arbete,*
- 2. hemmavarande skolungdomars inkomster av eget arbete, om skolungdomarna är under 21 år.*

Till skolgång räknas studier i grundskolan eller gymnasieskolan eller annan jämförlig grundutbildning.

Inkomster som avses i första stycket får dock beaktas vid tillämpning av 1 § till den del de överstiger ett prisbasbelopp per kalenderår enligt 2 kap. 6 och 7 §§ socialförsäkringsbalken. Lag (2013:421).

4 kap 1 b § För den som har fått försörjningsstöd under sex månader i följd ska 25 procent av inkomsterna av anställning inte beaktas vid bedömningen av rätten till bistånd enligt 1 § (särskild beräkningsregel).

Den särskilda beräkningsregeln gäller under två år. Därefter måste kravet på att försörjningsstöd ska ha lämnats under sex månader i följd uppfyllas på nytt för att den särskilda beräkningsregeln ska gälla igen.

Den särskilda beräkningsregeln gäller inte inkomster som anges i 1 a §. Lag (2013:421).

Kompetenshöjande insats

Kommunstyrelsen får enligt 4 kap 4 § SoL begära att den som får försörjningsstöd ska delta i praktik eller annan kompetenshöjande insats om sökande inte kunnat beredas någon lämplig arbetspolitisk åtgärd. Syftet med insatsen är att den ska öka sökandes möjligheter att få ett arbete och därmed bli självförsörjande.

4 kap 4 § *Socialnämnden får begära att den som får försörjningsstöd under viss tid ska delta i av nämnden anvisad praktik eller annan kompetenshöjande verksamhet om den enskilde inte har kunnat erbjudas någon lämplig arbetsmarknadspolitisk åtgärd.*

Den praktik eller kompetenshöjande verksamhet som avses i första stycket ska syfta till att utveckla den enskildes möjligheter att i framtiden försörja sig själv. Verksamheten ska stärka den enskildes möjligheter att komma in på arbetsmarknaden eller, där så är lämpligt, på en fortsatt utbildning. Den ska utformas med skälig hänsyn till den enskildes individuella önskemål och förutsättningar.

Socialnämnden ska samråda med Arbetsförmedlingen innan beslut fattas enligt första stycket. Lag (2013:421).

Kommunstyrelsen har enligt 4 kap 5 § SoL rätt att avslå fortsatt försörjningsstöd eller minska stödet om den enskilde utan godtagbart skäl avböjer att delta i eller uteblir från den kompetenshöjande verksamheten.

4 kap 5 § *Om den enskilde utan godtagbart skäl avböjer att delta i praktik eller annan kompetenshöjande verksamhet som anvisats enligt 4 §, får fortsatt försörjningsstöd vägras eller nedsättas. Detsamma gäller om han eller hon utan godtagbart skäl uteblir från praktiken eller den kompetenshöjande verksamheten.*

4 kap 6 § *Den som deltar i praktik eller annan kompetenshöjande verksamhet enligt 4 § ska i det sammanhanget inte anses som arbetstagare. I den utsträckning den enskilde utför uppgifter som stämmer överens med eller till sin art liknar sådant som vanligen utförs vid förvärvsarbete, ska han eller hon dock likställas med arbetstagare vid tillämpning av 2 kap. 1-9 §§, 3 kap. 1-4 och 6-13 §§, 4 kap. 1-4 och 8-10 §§ samt 7-9 kap. Arbetsmiljölagen (1977:1160) och av bestämmelserna om arbetsskadeförsäkring i Socialförsäkringsbalken. Lag (2010:1284).*

Utredning

Beslutsunderlag

Alla inkomna ansökningar om försörjningsstöd ska noggrant utredas. Utredningen ska i normalfallet föregås av ett personligt besök. En person som kontinuerligt ansöker om försörjningsstöd kommer i normalfallet på personligt besök en gång/ månad.

Vid alla nybesök görs en utförlig grundutredning. Grundutredningen ska göras så skyndsamt som möjligt och vanligtvis ska sökande få ett beslut på sin ansökan **inom 10 dagar** från det att begärda handlingar är inlämnade till kommunstyrelsen.

I grundutredningen ska det alltid framkomma om det finns hemmavarande barn och/eller umgängesbarn, var barnen går i förskola/skola och om barnen är aktuella inom socialtjänstens Barn- och Ungdomsenhet. Socialsekreteraren ska vara uppmärksam på om barnen kan vara i behov av andra insatser.

- Dokumentera i utredningen hur barnets behov beaktats, vilka eventuella överväganden som gjorts, och hur detta påverkat beslutet. Detta gäller såväl vid negativa som positiva beslut
- I utredningar där det framkommer att barnfamiljer ansöker om akuta matpengar eller mönster framkommer om obetalda hyror eller elavgifter skall en orosanmälan göras till barn och ungdomsgruppen.

Utredningen syftar till att ge en helhetsbild av den sökande, dennes livssituation och ge information om försörjningshinder, resurser och behov hos den sökande. Utredningen ska klargöra hur sökande kan bli självförsörjande och vilka handlingsalternativ som finns. Finns behov av samverkan med andra myndigheter såsom Arbetsförmedlingen och Försäkringskassa ska detta ske i samråd med sökande och med dennes samtycke (samtyckesblankett). Försörjningsstöd kan också vara en del i en större behandlingsplanering. Andra insatser kan vara aktuella inom IFO (Individ och Familjeomsorgen).

Genomförandeplan

Om behovet av försörjningsstöd bedöms bli längre än tre månader upprättas tillsammans med sökande en skriftlig genomförandeplan för hur sökande på sikt ska bli självförsörjande. Genomförandeplanen ska ange mål, en tydlig ansvarsfördelning mellan vad sökande ska göra och vad socialtjänsten ska göra samt överenskommen tidpunkt för när planen ska följas upp, vanligtvis var tredje månad. Eventuella konsekvenser som inträder om genomförandeplanen inte följs ska också anges.

För stöd och vägledning för bedömningen av rätten till bistånd används Socialstyrelsens allmänna råd om ekonomiskt bistånd; SOFS 2013:1, prejudicerande domar från Kammarrätten och Högsta förvaltningsdomstolen samt Socialstyrelsens publikation Ekonomiskt bistånd - Handbok för socialtjänsten.

Beräkning

Vid nybesök avseende ansökan om försörjningsstöd görs ekonomisk beräkning *en månad tillbaka samt för innevarande månad*. Inkomster som sökande fått tidigare ska dock medräknas längre tillbaka än föregående månad *om sökande fått en större engångssumma eller inkomster som varit avsedda för en längre tidsperiod*. Inkomst kan också medräknas längre om den sökande tidigare beviljats försörjningsstöd och varit informerad om beräkningsgrunderna och därigenom haft förutsättningar att planera och anpassa sin ekonomi efter gällande nivå på försörjningsstödet.

I pågående ärende där sökande tillfälligt har ett överskott mot riksnormen ska sökande informeras om att överskott kommer att medräknas i påföljande period och att sökande bör planera sin ekonomi utifrån detta.

Alla inkomster ska i princip medräknas vid beräkning av försörjningsstöd. ***Följande inkomster ska dock inte medräknas:***

- Överskjutande skatt som tagits i anspråk av Kronofogdemyndigheten,
- Pension som skulle ha utbetalts om förtids uttag inte hade gjorts,
- Barns inkomster från tillgångar som står under överförmyndarens kontroll när överförmyndaren inte ger sitt samtycke till uttag,
- Ersättning för merkostnader till följd av funktionshinder,
- Ersättning för omkostnader i samband med ett åtagande till exempel familjehemsersättningens omkostnadsdel,
- Försäkringsersättningar som den enskilde får för att kompensera ekonomiska förluster och som inte utgår ersättning för inkomstförlust,
- Traktamente för omkostnader vid arbete,
- Stipendier och fondmedel som är avsedda för ett visst ändamål, till exempel en resa,
- Extra tillägg till studiebidrag,
- Inkomster under ett basbelopp från feriearbetet för ungdomar som ingår i föräldrarnas försörjningsskyldighet (4 kap 1a § SoL),
- 25 % av inkomst från anställning om sökande uppfyller förutsättningarna för jobbstimulansen (4 kap 1b § SoL).

Om sökande har löneutmätning via Kronofogdemyndigheten bör normalt inte försörjningsstöd beviljas. Genom kronofogdens förbehållsbelopp tillförsäkras den enskilde en skälig levnadsnivå. Vid ekonomisk beräkning där löneutmätning finns på lönen medräknas lönen utan avdrag för löneutmätningen. Detsamma gäller om en arbetsgivare har fordringar gentemot den anställde och gör avdrag, så kallad kvittning, då bör normalt sett inte heller försörjningsstöd beviljas för att kompensera detta.

Tillgångar

För bedömning av kapitalinnehav inhämtas uppgifter till exempel från senaste självdeklaration/slutskattsedel. Kontanter, banktillgodohavande, aktier, fonder eller andra lätt realiserbara tillgångar, ska användas innan rätt till försörjningsstöd föreligger.

Vid bedömning om den sökande kan tillgodose sitt behov genom egna tillgångar, bör endast tillgång som den sökande faktiskt kan förfoga över eller få tillgång till beaktas. Tillgångar som inte bör påverka rätten till försörjningsstöd är till exempel:

- Pensionsförsäkringar som inte kan återköpas
- Bankmedel som inte går att ta ut på grund av villkor i gåvobrev eller testamente,
- Fast egendom som inte kan överlåtas på grund av bestämmelser i gåvobrev eller testamente

En tillgång påverkar endast rätten till försörjningsstöd om den har ett betydande värde och om överskottet vid en försäljning motiverar åtgärden. Sådana kapitalvaror som vanligtvis finns i ett hem till exempel TV, dvd, stereo och dator, bör inte påverka rätten till försörjningsstöd, om varornas värde är skäligt. Vid en försäljning tillåts den sökande använda intäkten till att betala eventuella lån som är knutna till det som har sålts.

Fordon

De allmänna kommunikationerna från Markaryd och till omkringliggande orter är goda varför behovet kan tillgodoses genom allmänna kommunikationer; buss och tåg.

Kommunstyrelsen bör bedöma från fall till fall om lätt realiserbara tillgångar, t ex bilar, ska påverka rätten till ekonomiskt bistånd. Socialtjänsten måste i sin bedömning bland annat ta hänsyn till det som sägs i 1 kap 1 § och 4 kap 1 § SoL: socialtjänstens uppgift är att utforma biståndet så att det hjälper människor att leva ett självständigt liv och att bidra till att hitta långsiktiga lösningar på människors försörjningsproblem.

Om sökande äger ett fordon görs bedömning kring behovet. Kommunstyrelsens grundregel är att man som bidragstagare inte har rätt att inneha bil under den period man uppbär ekonomiskt bistånd då innehav av bil utgör en ekonomisk tillgång som den sökande kan avyttra för att kunna bidra till sin försörjning. Den som står som registrerad ägare till en bil i bilregistret får antas kunna disponera bilen och därmed också kunna tillgodoräkna sig dess värde.

Fordonet ska säljas till sitt reella värde. Skälig avyttringstid är **en månad**. Inkomst av fordonsförsäljning medräknas som inkomst vid ekonomisk beräkning av försörjningsstöd. Om det finns lån på fordonet och sökande vid försäljning av fordonet kan uppvisa kvitto på att pengarna betalats in på lånet ska dessa inte medräknas som inkomst. I det fall fordonet säljs till ett lägre värde än det som framkommer av värderingsintyg, ska inkomst enligt värderingsintyg medräknas vid beräkning av försörjningsstöd. Observera att försäkringspengar återbetalas vid försäljning av bilen.

Bil är generellt en kapitaltillgång och skall normalt försäljas. Undantag görs i de fall då mycket starka skäl föreligger. Behov av bil kan t ex finnas om

- allmänna kommunikationer saknas,
- turtätheten är starkt begränsad,
- sökanden riskerar att bli utsatt för hot, våld eller andra övergrepp av närstående.
- sökanden lider av sjukdom eller har funktionshinder, eller för att
- möjliggöra umgänge med barn, eller

- kunna hämta och lämna barn inom barnomsorgen.

Om sökande på grund av funktionshinder har ett specialanpassat fordon, ska detta oavsett värde, inte räknas som en tillgång.

Om bilinnehav accepteras får bilen ha ett värde av maximalt 50 % av basbeloppet. Detta sammanfaller med reglerna i skuldsaneringslagen. (Handikappfordon avses ej). I dokumentation skall skälen till varför sökanden kan behålla bilen klart framgå. I de fall då bilen är att betraktas som kapitalinnehav skall bistånd ej beviljas förrän bilen återlämnats eller försålts, dock efter skälig tid för avyttring av fordonet.

Enligt Dom (Kammarrätten Jönköping 2017-1373) ska en sökande som fått beviljat behov av bil även ha rätt till ekonomiskt bistånd avseende kostnader för service och reparation av bilen.

Motorcykel, EU-moped och andra fordon

Samma regel kring innehav gäller som för bil.

Uppskattade inkomster

Om den sökande har underlåtit att ansöka om någon förmån kan detta leda till att ansökan om ekonomiskt bistånd avslås. Ett annat alternativ är att det uppskattade värdet av förmånen, t ex bostadsbidraget, tas upp som inkomst i beräkningen trots att den sökande inte erhållit något bostadsbidrag. *Om sökande ej haft vetskap om förmånen* bör den sökande först få en skälig tid, en månad, på sig för att ansöka om förmånen. Om kommunstyrelsen medräknar inkomster som den sökande faktiskt inte erhåller skall den sökande erhålla ett skriftligt beslut om avslag med besvärshänvisning.

Kapital och andra tillgångar

Om sökande har kontanter, banktillgodohavande, aktier, arv, obligationer, pensionsförsäkring, ersättningar från försäkringsbolag och andra realiserbara tillgångar, t ex bil, som kan täcka den sökandes behov till försörjning och livsföring i övrigt, skall ekonomiskt bistånd normalt inte utgå. Huruvida en inkomst är skattepliktig eller ej har inte härvid någon betydelse.

Är en viss inkomst avsedd att täcka en merkostnad som sökanden har, skall inkomsten inte reducera det ekonomiska biståndet, t ex skall utdömt skadestånd räknas som inkomst endast till den del det inte utgör ersättning för extra kostnader för vård och behandling.

Fastighet/ bostadsrätt

Bostadsrätt eller villa utgör en realiserbar tillgång om boendekostnaderna avsevärt överstiger hyran för en tillräckligt stor hyreslägenhet. Om en försäljning av fastigheten/bostadsrätten bedöms kunna ge ett intäktsöverskott och sökande bedöms ha möjlighet att skaffa ett nytt boende hänvisas sökande att klara sin försörjning genom att sälja fastigheten. Undantag kan vara om behovet av bistånd förväntas bli kortvarigt (mindre än tre månader) eller om flytt skulle få orimliga sociala konsekvenser. Barnperspektivet ska alltid beaktas.

Vid försäljning skall krav i första hand ställas på att bostaden lämnas till mäklare för försäljning då även budgivningsförfarande bör tillämpas för att den sökande skall erhålla ett marknadsmässigt pris för bostaden. Om sökanden istället säljer fastigheten/bostadsrätten på egen hand måste ett marknadsmässigt pris begäras. Sökanden skall beredas skälig tid på sig för att avyttra bostaden. Skälig tid för försäljning (rådrum) uppgår till 4-6 månader. Om den

sökande kan visa att han eller hon på ett seriöst sätt försökt sälja bostaden utan framgång kan den skäligen tid förlängas.

Sparade medel

Sparade medel ska i första hand användas för att tillgodose den sökandes behov.

Barn som omfattas av föräldrarnas försörjningskyldighet får ha ett sparbelopp om 15 % av basbeloppet utan att rätten till försörjningsstöd berörs. Om ett barn har tillgångar som föräldrarna inte kan förfoga över, bör det inte påverka föräldrarnas rätt till ekonomiskt bistånd för barnet. Detta gäller t.ex. bankmedel som står under överförmyndarens kontroll, om överförmyndaren inte ger sitt samtycke till uttag.

Om sökande genom att spara del av beviljat försörjningsstöd för inköp av möbler eller kläder ska detta tas i beaktan vid beräkning.

Övriga tillgångar

Tillgångar som inte kan realiseras påverkar normalt sett inte rätten till bistånd. Dessa tillgångar kan utgöras av pensionsförsäkringar som inte kan återköpas, bundna bankmedel som inte går att disponera p.g.a. villkor i gåvobrev eller olika former av fast egendom som inte får överlåtas p.g.a. bestämmelser i gåvobrev eller testamente. Sådana kapitalvaror och utrustning som normalt finns i ett hem påverkar inte rätten till bistånd om värdet inte är orimligt högt

Kommunens yttersta ansvar

En tillgång som den biståndssökande inte vill sälja kan vara skäl att neka till ekonomiskt bistånd, men kommunens yttersta ansvar enligt 2 kap 1 § och 2a kap 1 § SoL kvarstår alltid. Det innebär att socialtjänsten i normalfallet inte kan vägra att tillgodose akuta hjälpbehov med hänvisning till att den enskilde kan sälja sina tillgångar. Om den enskilde är i en akut nödsituation är han eller hon i behov av omedelbart bistånd, eftersom behovet inte kan tillgodoses på annat sätt.

Skulder

Lån- och kreditgivning innebär risker för långivaren samt eventuell borgensman, vilka inte ska övertas av kommunstyrelsen. Huvudprincipen är att ekonomiskt bistånd inte utgår till skulder, då det inte är nödvändigt för att den sökande skall vara tillförsäkrad en skälig levnadsnivå. För att bistånd ska komma ifråga krävs att sökanden drabbas av allvarliga konsekvenser om skulden inte betalas. I övriga fall får skulder betalas i mån av betalningsutrymme och den sökande skall istället uppmanas att ansöka om uppskov, alternativt avbetalningsplan. Erbjudande om budget- och skuldrådgivning ska alltid övervägas om det framkommer att sökande är skuldsatt.

Sökande är inte berättigad till ekonomiskt bistånd för skulder som till exempel kvarskatt eller bostadsbidragsskuld trots att sökande haft försörjningsstöd under perioden då skulden uppstod, se RÅ REF 1996:14

Barnomsorgsskuld

Vid en ansökan om barnomsorgsskuld skall först en utredning av om barnet löper risk att förlora sin barnomsorgsplats göras. Sökande behöver ansöka om eftergift på skulden. I de fall skulden ej efterges, görs bedömningen om rätt till bistånd. Barnets egna behov av

barnomsorgsplatsen skall vägas in tillsammans med en bedömning av vilka konsekvenser det för med sig för både barnet och familjen om man förlorar sin barnomsorgsplats.

Hyresskuld

Hyresskuld skall i första hand regleras genom avbetalningsplan med hyresvärd eller genom att den sökande avyttrar egna tillgångar.

Vid bedömning av rätt till bistånd skall en utredning göras som visar om den sökande haft egna medel för att bekosta den löpande hyran. Om skulden har uppstått under tiden då den sökande inte haft tillräckliga inkomster för att betala hyran kan ekonomiskt bistånd utgå till hyresskulden, även om det är att betrakta som ett retroaktivt bistånd.

Bedömningen skall vara mer restriktiv om den sökande har haft tillräckliga medel för att kunna betala hyran, men valt att prioritera andra utgifter. Det är viktigt att Kommunstyrelsen så långt som möjligt försäkras om att den sökande på nytt inte kommer att ådra sig hyresskulder. Vid behov skall den sökande informeras om möjligheten till kontakt med Markaryd kommuns budget- och skuldrådgivare, förmedlingsmedel, förordnande av god man eller möjligheten att koppla ett s.k. autogiro till bankkontot.

I sista hand kan bistånd till del av hyresskuld eller hel hyresskuld beviljas om det står klart att inga andra alternativ finns att tillgå. Innan beslut tas om rätt till bistånd till hyresskuld måste det stå klart att den sökande får behålla bostaden om skulden blir reglerad.

Då sökande sätter i system att trots tillräckliga egna inkomster fortsätta att ådra sig hyresskulder påverkar detta bedömningen om rätten till bistånd. Om den sökande upprepade gånger trots egna inkomster prioriterat bort att betala hyran får man utreda sökandens möjlighet att erhålla annan bostad och låta hyresskulden förbli oreglerad. Om det finns möjlighet till alternativ bostad och detta i övrigt kan anses tillförsäkra den sökande en skälig levnadsnivå, så bör ansökan om bistånd till hyresskulden avslås.

I samband med hyresskulder skall särskilt uppmärksammas om uppkomsten av skulderna utgör en indikation på omsorgssvikt från föräldrarnas sida och om det därmed finns anledning till oro för barnets hälsa och utveckling. Vid upprepade hyresskulder måste en bedömning göras hur det påverkar barnet att leva i en otrygg situation där det inte vet om det får bo kvar eller om avhysning kommer att ske. Extra vikt skall alltid fästas vid barnets behov av en trygg bostad.

Skuld på underhållsstöd

Ekonomiskt bistånd till skuld på underhållsstöd utgår inte. Genom lagen om underhållsstöd har staten garanterat att barn till icke sammanboende föräldrar får ett underhåll. Det är staten som tar den ekonomiska risken om inte återbetalning sker av det utbetalda underhållsstödet. Kommunen har således ingen skyldighet att utge ekonomiskt bistånd för att täcka den underhållsskyldiges återbetalning till Försäkringskassan. Den underhållsskyldige skall hänvisas till Försäkringskassan för att begära anstånd när han/hon inte klarar återbetalningen.

Elskuld

Elskulder avviker från andra skulder genom att den uppkomna skulden kan medföra att elen helt stängs av och att hushållet därmed kan hamna i en akut situation. Elskuld ska i första

hand betalas genom avbetalningsplaner. Vidare skall andra sätt att tillgodose behovet såsom att t.ex. belåna en egen fastighet eller avyttra egna tillgångar utredas. I utredningen skall särskilt barnets situation beaktas för att undvika att barnet står utan el. Detta innebär dock inte att alla elskulder med automatik skall godkännas bara för att barn ingår i hushållet. En individuell bedömning måste göras i varje ärende.

Om elskulden inte kan regleras på annat sätt är kommunen som regel skyldig att undanröja den akuta nödsituation som uppstår då elen blir avstängd. Det kan t ex innebära att ekonomiskt bistånd utgår till skulden men också andra alternativa vägar skall uttömmas. Den sökande kan t ex erbjudas en annan tillfällig boendelösning till dess att den sökande själv har möjlighet att betala elskulden.

Om den sökande systematiskt underlåter att betala elräkningen anses den sökande ha brustit i sitt eget ansvar för sin situation och skäl finns då att avslå ansökan även om det innebär att elen stängs av.

Utbetalning

Försörjningsstöd utbetalas lika (50/50) i första hand till sökandes och medsökandes bankkonto. Undantagsvis kan utbetalningen ske via kontantutbetalning eller via presentkort på COOP.

Återkrav

Enligt 9 kap 1 § SoL kan försörjningsstöd återkrävas om den enskilde fått det felaktigt eller med för högt belopp på grund av

- oriktiga uppgifter,
- underlåtenhet att lämna uppgifter, eller
- på annat sätt förorsakat att försörjningsstöd enligt 4 kap 1 § SoL betalats ut obehörigen eller med för högt belopp.

Enligt 9 kap 2 § SoL kan försörjningsstöd återkrävas som har beviljats

- som förskott på förmån eller ersättning,
- till sökande som är indragen i arbetskonflikt,
- till sökande som på grund av förhållanden som man inte kunnat råda över hindrats från att förfoga över sina inkomster och tillgångar.

Om den enskilde inte frivilligt återbetalar kan kommunstyrelsen väcka talan hos Förvaltningsrätten. Talan måste väckas inom tre år från det att försörjningsstödet utbetalades. Innan talan väcks måste en utredning göras avseende den enskildes möjlighet att återbetala beloppet. Det saknas lagstöd för att lägga till ränta på återkravet.

I övrigt kan försörjningsstöd återkrävas om den lämnats i annat fall än 4 kap 1 § och beviljats under villkor om återbetalning.

Framställan

Särskilda regler gäller för förskott på ersättningar som utbetalas av Försäkringskassan och som kan komma att utbetalas retroaktivt, t ex bostadsbidrag, bostadstillägg, föräldrapenning, sjukersättning eller aktivitetsersättning, sjukpenning och vårdbidrag. Kommunstyrelsen kan inte begära retroaktiv ersättning från Försäkringskassan gällande aktivitetsstöd eller utvecklings-ersättning, barnbidrag, bostadsersättning, etableringsersättning, etableringstillägg

och jämställdhetsbonus. Beslut om bistånd skall vara taget utan villkor om återbetalning. Istället skall en framställan skickas till Försäkringskassan. Socialtjänsten har därmed rätt att få tillbaka hela det belopp som är förskottsutbetalt till familjen, alltså även den del som avser partners och barns del av biståndet. Det är Försäkringskassan som formellt beslutar att utbetala beloppet till kommunstyrelsen. Om sökanden är missnöjd med detta beslut skall överklagan ställas till Försäkringskassan. Om Försäkringskassan trots en framställan felaktigt utbetalar den retroaktiva ersättningen till sökanden kan kommunen återkräva beloppet av Försäkringskassan.

Ekonomiskt bistånd, som lämnats som förskott på förmån eller om stöd lämnats till enskild som är indragen i arbetskonflikt eller om sökanden på grund av förhållanden som han/hon ej kan råda över hindrats från att förfoga över sina inkomster eller tillgångar, får återkrävas. I beslut, som avser ekonomiskt bistånd som kan komma att återkrävas, skall uppgift finnas om den eller de omständigheter som utgör grund för återbetalningsplikten.

Eftergift

Rätt finns att helt eller delvis efterge den ersättningsskyldighet som beviljats enligt 9 kap 1-2 § SoL. Eftergift beviljas när försörjningsstöd utbetalats som förskott på förmån eller ersättning och den sökande fått avslag på förmånen. Har sökande blivit beviljad förmånen med ett lägre belopp än utbetalt försörjningsstöd efterges mellanskillnaden.

Beslut

Beslut ska skrivas med motivering. Det ska vara tydligt för den sökande varför man har kommit fram till beslutet oavsett bifall eller avslag.

Överklagan

Vid beslut om avslag på försörjningsstöd ska sökande få ett tydligt motiverat skriftligt beslut med besvärshänvisning. Om sökande vill överklaga ska överklagan inkomma till kommunstyrelsen *inom tre veckor från den dag då sökande fick del av beslutet*. När överklagan inkommer ska ansvarig socialsekreterare i samråd med enhetschef ta ställning till om det finns skäl för att ompröva beslutet. Finns skäl för omprövning ska det ske utan dröjsmål. Om det inte bedöms finnas skäl för omprövning sänds överklagan omgående till Förvaltningsrätten för vidare prövning.

Försörjningsstöd till olika grupper

Arbetslösa

Den som är arbetslös ska i första hand klara sin försörjning genom att söka ersättning från arbetslöshetsförsäkringen. Om ersättning saknas eller understiger riksnormen är sökande berättigad till försörjningsstöd under vissa förutsättningar.

- Att i god tid söka arbete innan utbildning, praktik eller anställning avslutas.
- Den arbetslösa ska stå till arbetsmarknadens förfogande genom att vara inskriven på Arbetsförmedlingen och söka arbeten som sökande har utbildning för/erfarenhet av

samt arbeten utan krav på yrkesutbildning eller yrkeserfarenhet.

- Kravet gäller både heltids- och deltidsarbete. För sökande som redan arbetar deltid kan krav ställas på heltidsarbete, om det är möjligt att få.
- Söka arbete aktivt och regelbundet, dvs. under hela månaden motsvarande heltidsarbete för att inte gå miste om något arbetstillfälle.
- Deltidsarbetande föräldrar som minskat sin arbetstid med stöd av 7 § Föräldraledighetslagen (1995:584), har inte rätt att avstå från att arbeta heltid och kompensera inkomstbortfall med försörjningsstöd.
- Styrka arbetshinder med läkarintyg gällande sjukskrivning.
- Följa upprättad handlingsplan med Arbetsförmedlingen.
- Följa upprättad genomförandeplan med Kommunstyrelsen.
- Sökande deltar i kompetenshöjande insatser som bedöms främja möjligheterna att få arbete och som stärker sökandens position på arbetsmarknaden och ökar möjligheterna för sökanden att få ett arbete såsom jobbsökarverksamhet, svenskundervisning, praktik eller annan kompetenshöjande verksamhet.

Vid ansökan om försörjningsstöd ska sökande redovisa sökta arbeten. Vid nybesök ska sökande även kunna redovisa sin aktivitet som arbetssökande tillbaka i tiden, ca 2-3 månader. Medicinska arbetshinder ska styrkas med tydliga och aktuella läkarintyg

Om sökande är arbetssökande utan rätt till ersättning och inte kan beredas någon lämplig arbetsmarknadspolitisk åtgärd får kommunstyrelsen (kommunstyrelsen) begära att sökande ska delta i praktik eller annan kompetenshöjande verksamhet enligt 4 kap 4 § SoL. Kompetenshöjande insats beviljas inte om behovet av bistånd bedöms vara tillfälligt. Insatsen ska utformas i samråd med sökande och en skriftlig genomförandeplan ska upprättas vari det ska framgå syftet med insatsen, tidsramar och innehåll samt vilka konsekvenser som inträder om planen inte följs. Samråd med Arbetsförmedlingen ska ske innan insatsen beviljas för att förvissa sig om att insatsen är den lämpligaste.

Om sökande utan godtagbart skäl avböjer att delta i kompetenshöjande insats som anvisats enligt 4 kap 4 § SoL föreligger inte rätt till försörjningsstöd. Detsamma om sökande utan godtagbart skäl är frånvarande från den kompetenshöjande insatsen eller på annat sätt frångår den uppgjorda genomförandeplanen.

Arbetslös ungdom

Föräldrarna har underhållsskyldighet mot barn vilket upphör då barnet fyller 18 år eller vid senare tidpunkt då barnet slutar gymnasieskolan, dock senast när den unge fyller 21 år. Vid bedömning av behovet av ekonomiskt bistånd skall hänsyn tas till föräldrarnas inkomst. Vid fastställande av biståndsbehovets storlek skall normalbeloppet för ungdomar 15-18 år

tillämpas. Ansöker ungdom som ej fyllt 18 år skall alltid föräldrarna kontaktas innan provning sker.

Arbetskonflikt

Personer indragna i arbetskonflikt har rätt till försörjningsstöd på lika grunder som andra sökande. Kommunstyrelsen får enligt 9 kap 2 § 1st SoL återkräva försörjningsstöd som den sökande beviljats enligt 4 kap 1 § SoL till den som är indragen i arbetskonflikt.

Egna företagare

Huvudregeln är att ekonomiskt bistånd ej skall utgå för att finansiera affärsverksamhet, eller reglera skulder som uppkommit i sådan verksamhet. Om verksamheten inte kan bedrivas vidare måste företaget vara helt avvecklat för att rätt till försörjningsstöd ska föreligga. Tillämpningen av SoL innebär att en egen företagare hänvisas till att avveckla verksamheten i företaget och anmäla sig som arbetslös på Arbetsförmedlingen. Den sökande bedöms vara egen företagare så länge företaget är registrerat. Detta gäller även om företaget är vilande.

Vid eventuell konkurs ska kontakt tas med konkursförvaltare och möjligheten att få lönegaranti eller annan ersättning ska utredas.

Om sökande har fordringar på aktiebolag, ska sökande i första hand kräva aktiebolaget på fordran innan försörjningsstöd kan beviljas.

Funktionshinder

Om den enskilde på grund av funktionshinder har svårigheter att upprätthålla kontakten med andra människor eller delta i samhällslivet och därför har extra utgifter, för t.ex. fritidsaktiviteter som inte täcks av annat särskilt stöd, kan försörjningsstöd beviljas till skäliga kostnader för detta.

Föräldralediga

Den som är föräldraledig ska i första hand klara sin försörjning genom att ansöka om hel föräldrapenning (7dagar/vecka). Om det trots detta saknas tillräckliga inkomster för försörjningen kan kompletterande försörjningsstöd beviljas under föräldraledigheten *fram till dess barnet fyller ett år och kan få en barnomsorgsplats*. Därefter bedöms det skäligt att sökande bidrar till sin försörjning efter förmåga genom arbete eller söka arbete. Sökande som saknar arbete eller studier att återgå till ska vara aktivt arbetssökande två månader före avslutad föräldraledighet. Barnomsorgsplats ska sökas senast sex månader innan barnet fyller ett år.

Föräldrarna har rätt att spara fyra veckor av föräldrapenningen fram till det år föräldrapenning senast kan tas ut. Om det utöver detta finns dagar med föräldrapenning kvar ska dessa tas ut under exempelvis helger och lov i de fall det är möjligt.

Grundprincipen är att då barnet fyllt ett år föreligger ingen rätt för föräldern att fortsätta vara föräldraledig med bibehållet ekonomiskt bistånd, även om den sökande har fler kvarstående ersättningsdagar från föräldrapenning. Lagen om föräldraledighet reglerar endast förhållandet mellan arbetsgivare och arbetstagare och är inte tillämplig om den sökande saknar tillräcklig inkomst från föräldraförsäkringen för att kunna försörja sig.

Att sökande ska ta ut föräldrapenning innan barnet är fött är inte något krav för att försörjningsstöd ska kunna beviljas.

Intagna på kriminalvårdsanstalt

För sökanden som är inskrivna vid kriminalvårdsanstalt skall Kriminalvårdsmyndigheten svara för alla kostnader under verkställigheten, med undantag för sökandens eventuella kostnader för hyra. Sökande som är häktade, inklusive de som genomgår rättspsykiatrisk undersökning, erhåller sk häktesbidrag från kriminalvården och skall därmed inte beviljas fickpengar.

Ekonomiskt bistånd kan utgå till hyreskostnader under fängelsestraff om strafftiden är högst sex månader och behovet inte kan tillgodoses på annat sätt. Det föreligger dock inte någon absolut rätt till bistånd till hyreskostnader vid fängelsestraff. Avgörande för rätten till bistånd är den sökandes behov av bostaden ur rehabiliteringssynpunkt samt en bedömning av den sökandes möjlighet att finna en annan bostad.

Sökandens möjlighet till inkomst från arbete inom kriminalvårdsanstalten skall alltid utredas innan ekonomiskt bistånd beviljas. Ett belopp motsvarande fickpengar får disponeras fritt av den intagne medan den intagne därutöver bör prioritera ytterligare inkomster överstigande fickpengsbeloppet till att själv betala sin hyreskostnad.

Rättspsykiatrisk vård

Den som är dömd till rättspsykiatrisk vård har landstinget som sin huvudman. Den som genomgår rättspsykiatrisk vård eller är omhändertagen enligt smittskyddslagen har kvar rätten till sjukpenning, pension, bostadsbidrag etc. Om sökanden saknar inkomst har den rätt till ekonomiskt bistånd på samma villkor som personer inskrivna för behandlingsvård inom socialtjänsten, dvs. bistånd till fickpengar. Normen för fickpengar är baserad på riksnormens delposter för kläder/skor, fritid/lek och hygien samt telefonkostnader. Det är hemkommunen, inte den kommun där vården sker, som skall pröva rätten till bistånd. Den som är dömd till slutna psykiatrisk vård bör söka sjuk- eller aktivitetsersättning. Både beträffande intagen vid kriminalvårdsanstalt och för sökanden dömd till rättspsykiatrisk vård är det bosättningskommunen som skall ansvara för ev. behov av bistånd. Detta gäller oavsett om sökanden faktiskt bott i kommunen eller inte innan straffet eller vården påbörjades

Bistånd till hyra under institutionsvård

Sökanden som är ensamstående och som under längre tid är intagen för vård, exempelvis på sjukvårds- eller kriminalvårdsinstitution, i häkte, i hem för vård eller boende gäller beträffande bistånd till hyra följande: Om bostaden utgörs av en egen lägenhet kan ekonomiskt bistånd lämnas med beaktande av de inkomster den sökande själv kan ha under institutionsvistelsen. Om vårdtiden understiger sex månader och sökanden inte kommer att vistas i bostaden i samband med eventuella permissioner, kan möjligheten att hyra ut bostaden i andra hand under sökandens institutionsvistelse, undersökas.

Om vårdtiden beräknas överstiga sex månader och sökanden under denna tid ej kommer att vistas i bostaden under permissioner bör som regel ekonomiskt bistånd till hyran avslås. Magasinering av möblerna kan i sådana fall bli aktuellt.

Makar, registrerade partner och sambor

Makars/registrerade partners inkomster ska räkas som gemensamma vid prövning av rätten till försörjningsstöd. För sambor ska båda parternas sammanlagda inkomster och tillgångar från

sammanflyttningsdagen beräknas. **Undantagsvis** kan försörjningsstöd beviljas enbart till den ena parten, om den som har inkomst inte bidrar till familjens försörjning. I första hand bör den enskilde få hjälp med att få den andre maken/partnern att bidra med de pengar som behövs. För äkta makar gäller att den partner som försummar sin skyldighet kan av domstol åläggas att betala underhållsbidrag till den andre (6 kap. 5 § ÄktB). Exempel på situationer då undantag kan göras från principen om gemensamma inkomster/tillgångar är om den ena parten varit utsatt för hot eller misshandel av den andra parten.

Då försörjningsskyldighet föreligger för makar/registrerade partners/sambor enligt ovan avslås hela hushållets försörjningsstöd även om det enbart är den ena parten som inte uppfyller kraven för försörjningsstöd.

Hushåll där barn bor växelvis hos separerade föräldrar

Generellt sett delas utgifter och inkomster gällande barnet lika mellan föräldrarna, exempelvis barnomsorgsavgift och medicinkostnader.

I hushåll som ansöker om försörjningsstöd där barn bor växelvis hos sina föräldrar ska möjligheten till att få underhållsstöd vid växelvis boende via Försäkringskassan utredas. *I beräkningen medräknas barnet enligt halv norm avseende personliga kostnader.* För beräkning av de gemensamma hushållskostnaderna beräknas halva mellanskillnaden mellan om barnet ingår i hushållsgemenskapen eller ej. Till exempel om en ensamstående vuxen har ett barn som bor växelvis hos denne medräknas halva mellanskillnaden mellan två personer i hushållet och en person i hushållet. Barnbidrag medräknas som inkomst i sin helhet om det utbetalas till sökande. För barn födda efter 1 mas 2014 delas barnbidraget automatiskt lika och betalas ut till båda föräldrarna om de har gemensam vårdnad.

Sammanboende med hushållsgemenskap

Vuxna sökanden som oavsett kön lever under äktenskapsliknande förhållanden. Mellan dessa råder en hushållsgemenskap som innebär ett ömsesidigt ekonomiskt ansvar för alla kostnader i hushållet. Dessa par skall göra en gemensam ansökan om ekonomiskt bistånd och båda parternas sammanräknade inkomster skall ligga till grund för beräkning av biståndsbehovet. Det innebär att om den ena parten har inkomst får han eller hon också svara för den andra partens kostnader så långt inkomsten räcker. Först därefter kan eventuellt kompletterande bistånd beviljas. Hushållsgemenskap gäller normalt från den dag paret flyttar samman. Samlevnad skall alltid utredas då vuxna som inte har en nära släktrrelation delar bostad, då det kan finnas en presumtion för att de sammanlever på ett sådant sätt att de också har gemensamt försörjningsansvar för varandra.

Sammanboende utan hushållsgemenskap

Vuxna sökanden som bor tillsammans och delar vissa kostnader utan att ha ett ekonomiskt ansvar för varandra. Det kan gälla vuxna barn som bor kvar hemma eller sökanden som delar lägenhet. I dessa fall ansöker var och en om ekonomiskt bistånd för sig och den andres inkomster påverkar inte rätten till ekonomiskt bistånd.

Vid äktenskapsskillnad/separation

För att försörjningsstöd ska kunna beviljas bara till den ena parten ska ansökan om äktenskapsskillnad vara inlämnad till Tingsrätten. Parterna ska vara folkbokförda på olika adresser. Om den andre parten vägrar att folkbokföra sig på annan adress ska den sökande skriva till Skatteverket och begära förflyttning av den andre partens folkbokföringsadress. Om

det finns barn ska ansökan om bostadsbidrag vara inlämnad till Försäkringskassan. Om barnens försörjning inte är överenskommen på annat sätt ska även ansökan om underhållsstöd vara inlämnad till Försäkringskassan. Beakta om försörjningsskyldighet för både vuxen och barn finns från den andre maken under betänketiden. Vid ansökan om hemutrustning ska det utredas om behov kan tillgodoses vid bodelning.

Underåriga som bildat familj

Föräldrar har kvar sitt försörjningsansvar för ett underårigt barn även om den underåriga själv blir förälder. Föräldrarna har däremot inget försörjningsansvar för sitt barnbarn. Vid giftermål övertar make försörjningsplikten för underårig eller gymnasiestuderande upp till 21 år. Om maken inte kan fullgöra sin försörjningsplikt, har den underåriges föräldrar kvar försörjningsplikten.

Par med barn där den ena parten går kvar på gymnasiet och den andre avslutat sina gymnasiestudier, utgör två hushåll. Den icke-studerande föräldern tillsammans med barnet utgör ett eget hushåll med möjlighet att ansöka om ekonomiskt bistånd. Den gymnasiestuderande ingår inte i detta hushåll då denne skall försörjas av sina föräldrar.

Ungdomar som får barn har ingen ovillkorlig rätt till egen bostad om det inte föreligger särskilda skäl som framkommit via särskild utredning.

Personer med arbetshinder av sociala skäl

För sökande som inte omedelbart står till arbetsmarknadens förfogande på grund av sociala skäl såsom missbruk är det viktigt att klargöra vilka insatser som behövs och vem som ansvarar för att erbjuda dessa. Om sökande är i ett aktivt missbruk är kommunstyrelsens främsta uppgift att hjälpa den sökande att komma tillrätta med missbruket genom behandlingsinsatser, personligt stöd eller andraåtgärder som kommunstyrelsens vuxenhet svarar för.

I samråd med sökande och ansvarig missbrukshandläggare upprättas en genomförandeplan i vilken det ska framgå mål, en tydlig ansvarsfördelning mellan vad sökande ska göra och vad ansvarig socialsekreterare ska göra och en överenskommen tidpunkt för när planen ska följas upp.

Det kan inte ställas som villkor för en missbrukare att han eller hon ska delta i t.ex. ett visst rehabiliteringsprogram. Inte heller föreligger rätt att vägra en missbrukare ekonomiskt bistånd av det skäl att han eller hon inte vill godta eller inte fullföljer viss planering eller vissa insatser som har till huvudsakligt syfte att rehabilitera honom eller henne från missbruket.

Socialtjänsten kan ställa kravet att sökanden genomför drogtest i syfte att utreda huruvida den sökande är i missbruk eller ej, för att utreda om sökanden kan stå till arbetsmarknadens förfogande eller ej. Vägrar sökanden att lämna drogtest, och därmed ej medverkar till utredningens slutförande, kan ekonomiskt bistånd nekas.

Barnens situation vid missbruk i familjen ska särskilt beaktas. Finns behov av stöd och hjälp ska kontakt initieras med Barn- och Familj, detta avser även umgängesbarn. **Om socialsekreterare får kännedom om eller har en oro för att ett barn far illa ska orosanmälan göras i enlighet med 14 kap 1 § SoL.**

Sjukskrivna

Den som är sjukskriven ska i första hand ansöka om sjukpenning hos Försäkringskassan. Om sökande inte har rätt till sjukpenning eller om sjukpenningen understiger riksnormen kan försörjningsstöd beviljas om det finns ett giltigt och tydligt läkarintyg som stryker att arbetsförmågan är nedsatt under viss period. För denna grupp är det angeläget att en rehabiliteringsplan initieras så snart som möjligt för att behovet av bistånd skall bli så kortvarigt som möjligt.

För att vara berättigad till ekonomiskt bistånd skall den sökande medverka till behandling och rehabilitering i syfte att bli arbetsför.

Vid långvarig eller kronisk sjukdom skall den sökande medverka till att erhålla ersättning ur det generella socialförsäkringssystemet. Om läkarintyget inte anger vilka rehabiliteringsåtgärder som kan vara aktuella eller om det finns andra oklarheter kring diagnosen kan Kommunstyrelsen begära att den sökande lämnar in en rehabiliteringsplanering alternativt ett journalutdrag där behandlings- och rehabiliteringsbehovet framgår. Vid långvarig sjukskrivning som överstiger Socialstyrelsens rekommendationer för sjukskrivningstider kan krav ställas på ett kompletterande utlåtande från en annan läkare. Beroende på sjukdom kan sjukskrivningstiden variera, för mer information se www.socialstyrelsen.se/riktlinjer/forsakringsmedicinsktbeslutsstod.

Sökande som inte har ett arbete eller studier att återgå till bör i den mån det är möjligt att vara aktivt arbetssökande under sjukskrivningsperioden för att förkorta tiden till inträde på arbetsmarknaden efter sjukskrivningsperiodens slut. Det är viktigt att en individuell bedömning och planering görs i varje enskilt ärende.

Studerande

Som huvudregel gäller att försörjningsstöd inte beviljas till studerande. Vuxna studerande ska i första hand ansöka om andra ersättningar genom studiestödsformerna. Undantag gäller för SFI-studier. Försörjningsstöd kan också beviljas efter individuell prövning i följande fall:

- efter särskild prövning i akuta nödsituationer under pågående termin
- studerande som under studierna erhåller ersättning för Arbetsförmedlingen

För studerande ska studiemedlet eller annan ersättning täcka försörjningen motsvarande den tidsperiod som angivits av den utbetalande myndigheten. För studerande som uppbär studiemedel under höst- och vårterminerna och är arbetslösa under sommarmånaderna föreligger rätt till försörjningsstöd under sommaren, under förutsättning att sökande i god tid före sommaruppehållet (februari-mars) ställt sig till arbetsmarknadens förfogande genom att aktivt söka sommararbete samt anmält sig som arbetssökande på Arbetsförmedlingen första arbetslösa dag.

Vid ekonomisk beräkning beräknas uppehållet från första arbetslösa dagen. Hyran i den månad som studierna avslutas kan medräknas som godtagbar utgift om behovet inte kan tillgodoses på annat sätt. Föregående månads bostadsbidrag medräknas då som en inkomst. Försörjningsstöd beviljas inte under juluppehållet och inte till januari månads hyra eftersom studiemedel beräknas täcka försörjningen under nio månaderna och studerande kan beviljas försörjningsstöd under sommaruppehållet.

Gymnasiestuderande ungdomar

Enligt föräldrabalken skall föräldrarna försörja ungdomar som studerar på gymnasiet till dess att de fyller 21 år. Om föräldrarna själva uppbär ekonomiskt bistånd skall de gymnasiestuderande ungdomarna ingå i föräldrarnas hushåll till dess att ungdomen fyller 21 år. Något avbrott i föräldrarnas försörjningsplikt under studieuppehåll anses inte föreligga oavsett om föräldrarna är beroende av ekonomiskt bistånd eller inte.

Fr o m höstterminen det år den unge fyller 20 år har den unge rätt till studiemedel från CSN. Studiemedel medräknas som inkomst vid bedömningen av hushållets rätt till bistånd. Den unge behöver inte ta studielån. Om den unge ändå väljer att ta studielån räknas hon eller han bort ifrån hushållet och förväntas bidra med del av hyres- och elkostnad. (Se Socialstyrelsen (2010), *Ekonomiskt bistånd*, s.48 för beräkning av sökandes andel av boendekostnaden.)

Föräldrarnas underhållsskyldighet gäller även om den unge flyttar hemifrån. Om den unge flyttar hemifrån och föräldrarna inte har möjlighet att försörja den unge är huvudregeln att den unge skall flytta hem till föräldrarna igen, under förutsättning att det inte föreligger medicinska eller starka sociala skäl. *Om det rör sig om trångboddhet får istället föräldrarna överväga att flytta till ett större boende.*

Om föräldrarna inte har råd att försörja den unge är det föräldrarna som skall ansöka om ekonomiskt bistånd och det är deras ekonomiska förmåga som skall utredas. Frågan om den unges försörjning skall således prövas av föräldrarnas vistelsekommun.

Gymnasiestuderande ungdomar som gifter sig

Vid giftermål skall i första hand maken eller maken försörja den gymnasiestuderande parten. Om maken eller maken saknar ekonomisk möjlighet att försörja den gymnasiestuderande är det föräldrarna som ska försörja den unge trots att denne är gift. De inkomstförluster föräldrahushållet eventuell kan få p g a barnets giftermål kompenseras inte av Kommunstyrelsen med ytterligare ekonomiskt bistånd.

Grundläggande studier motsvarande åk 9

Sökanden som har ett långvarigt behov av ekonomiskt bistånd har möjlighet att bedriva studier motsvarande årskurs 9 med bibehållet ekonomiskt bistånd utan att behöva finansiera studierna med studielån om en grundläggande utbildning bedöms öka deras möjlighet att få ett arbete. Bidragsdelen från CSN skall dock nyttjas. Rätten att studera med bibehållet ekonomiskt bistånd gäller så länge den sökande har rätt till studiebidrag från CSN. Om sökanden inte längre har rätt till fler veckor med studiebidrag och ändå önskar fortsätta de påbörjade studierna skall en bedömning göras av hur lång tid sökanden beräknas behöva för att antingen avsluta sina studier eller nå nästa nivå och därmed åter blir berättigad till studiebidrag. För denna bedömning behövs ett studieutlåtande från läraren. Upp till en termin bedöms vara en skälig tidsperiod för att sökanden skall få avsluta studierna med bibehållet ekonomiskt bistånd.

Otillräckliga studieresultat

Sökanden som vid studier på gymnasienivå inte beviljas studiemedel mot bakgrund av att studieresultatet föregående termin varit otillräckligt kan i särskilda fall beredas möjlighet att få studera med ekonomiskt bistånd. Bedömningen är individuell och skall vara restriktiv. För att bevilja fortsatta studier med ekonomiskt bistånd skall det föreligga speciella skäl som

orsakat otillräckliga studieresultat och det skall också finnas goda grunder för att anta att studierna skall fungera den kommande terminen. Sökanden skall visa att denne är motiverad till vidare studier. CSN:s avslagsbeslut skall ha överklagats och den sökande skall ha anfört särskilda skäl till CSN för att CSN skall pröva ärendet speciellt.

I de fall den sökande beviljas rätt att studera med bibehållet ekonomiskt bistånd jämföras studierna med andra åtgärder för arbetslösa, vilket innebär att samma regler gällande reducering av ekonomiskt bistånd gäller vid t ex frånvaro.

Unga vuxna

Unga vuxna 18-25 år som bor i föräldrahemmet men inte omfattas av föräldrarnas försörjningsskyldighet beviljas vanligtvis inte försörjningsstöd till boendekostnad. Undantag finns då föräldrarna till följd av att den unga vuxna bor kvar hemma har högre boendekostnader antingen genom att de tvingats behålla en större bostad eller genom att de förlorat rätt till eller fått sänkt bostadsbidrag/bostadstillägg. I dessa fall beräknas boendekostnader enligt Socialstyrelsens rekommendationer att beräkna enheter. Boendekostnaden blir den andel som motsvarar det antal rum som den sökande disponerar i förhållande till det totala antal rum i bostaden. Varje rum beräknas som två enheter och köket som en enhet. Om boendekostnad medräknas i beräkning av försörjningsstöd kan även kostnad för hushållsel medräknas. Detta görs genom att beräkna den unga vuxnas del av föräldrarnas kostnad för hushållsel på samma sätt som vid beräkning av boendekostnaden.

Unga vuxna 18-25 som bor i föräldrahemmet och har försörjningsstöd får under pågående bidragsperiod inte fördyra sina kostnader genom att flytta till egen bostad. En individuell bedömning ska dock alltid göras då det kan finnas starka sociala eller medicinska skäl.

Det finns ingen ovillkorlig rätt för ungdomar som gifter sig att skaffa eget boende. Särskilda skäl måste föreligga för att bistånd ska utgå till boendekostnaden. Sådana skäl kan vara att familjen är mycket trångbodd eller att det förekommer svåra personliga motsättningar inom familjen.

Kommunens övertag av försörjningsansvar för unga vuxna

Om föräldrarna till en gymnasiestudent ung vuxen som fyllt 18 men inte 21 år inte fullgör sin underhållsskyldighet och om kommunstyrelsen genom samtal och samverkan med föräldrarna och den unga vuxna inte kan förmå föräldrarna att fullgöra ansvaret så kan det bli aktuellt för kommunstyrelsen att bevilja försörjningsstöd direkt till den unga vuxna. Detta kan också bli aktuellt om den unga vuxna utsatts för/bevittnat våld eller andra övergrepp av närstående.

I de fall kommunstyrelsen övertar föräldrarnas försörjningsansvar ska en individuell genomförandeplan upprättas med den unga vuxna och ansvariga socialsekreterare.

Från och med höstterminen det år den unga vuxna fyller 20 år utgår inte längre studiebidrag utan den unga vuxna hänvisas då till att söka bidragsdelen av studiemedlet. *När den unga vuxna fyller 21 år hänvisas den unga vuxna att klara hela sin försörjning genom studiemedel.*

Inkomster från arbete medräknas inte vid beräkning av den unga vuxnas försörjningsstöd så länge som inkomsterna understiger ett prisbasbelopp per kalenderår. Inkomsterna som överstiger ett prisbasbelopp medräknas såsom inkomst i ekonomisk beräkning.

Ensamkommande barn/unga vuxna

För asylsökande ensamkommande barn under 18 år som anvisats boende i kommunen handläggs av barn och familj fram till att ungdomarna /unga vuxna avslutat gymnasiestudier, De ungdomar som väljer att skriva ut sig från boendet och inte fullföljer skolgång hanteras på vanligt sätt. De måste stå till arbetsmarknadens förfogande eller på annat sätt bidra till sin egen försörjning.

Utländska medborgare Nordiska medborgare

Nordiska medborgare likställs med svenska medborgare vid tillämpning av socialtjänstlagen, så länge de befinner sig i Sverige. Alla nordiska medborgare, oavsett bosättningsland, och alla personer som är lagligen bosatta i ett nordiskt land omfattas av konvention (1995:479 Lagen om nordisk konvention om socialt bistånd och sociala tjänster) Begreppet ”lagligen bosatt” innebär att personen ska ha rätt att bo i landet enligt landets utlänningslagstiftning. I praktiken är detta i de flesta fall detsamma som att vara folkbokförd i landet. Personkretsen inkluderar alltså flyktingar och statslösa med uppehållstillstånd, men inte asylsökande.

Vistelselandet ska ge nödvändigt ekonomiskt bistånd enligt socialtjänstlagen (individuell bedömning av behov av bistånd) till personens vistelse upphör. Se vidare i Socialstyrelsens handbok om ekonomiskt bistånd.

EU/EES Medborgare

EU-rättens princip om likabehandling innebär att en EU/EES-medborgare som bedöms ha uppehållsrätt i Sverige har rätt till socialt bistånd och andra sociala förmåner på samma villkor som svenska medborgare. Principen innebär att kommunstyrelsen kan ställa samma krav på biståndssökande EU/EES-medborgare som på svenska medborgare vad gäller exempelvis skyldigheten att efter förmåga bidra till sin egen försörjning.

Kommunstyrelsen ska därför i varje enskilt fall bedöma

1. om den enskilde har uppehållsrätt eller inte.
2. vilka biståndsinsatser han eller hon kan ha rätt till.

De tre första månaderna har alla EU/EES-medborgare rätt att uppehålla sig i Sverige utan några andra krav än id-kort eller pass. Upphållsrätten består så länge de kan försörja sig genom arbete eller egna medel. De får inte bli en belastning för det sociala biståndssystemet. Kommunernas yttersta ansvar att genom bistånd avhjälpa en akut situation som inte går att lösa på något annat sätt gäller dock.

Ekonomiskt aktiva EU/EES –medborgare har uppehållsrätt längre tid än tre månader om de är arbetstagare, egen företagare eller arbetsökande. För att bedömas vara arbetsökande ska sökande vara inskriven på Arbetsförmedlingen, aktivt söka arbete samt bedömas ha en verklig möjlighet att få en anställning i Sverige. Olika kriterier kan ligga till grund för bedömningen av möjligheten att få ett arbete; sökandes utbildning, språkkunskaper, arbetslivserfarenhet och möjligheter att kunna ta ett arbete utan särskilda kvalifikationskrav. För att kunna göra denna bedömning kan kommunstyrelsen ta hjälp av Arbetsförmedlingen. EG-domstolen har konstaterat att sex månader normalt är tillräckligt för att den arbetsökande ska ha en verklig möjlighet att hitta ett arbete.

Även icke ekonomiskt aktiva EU/EES-medborgare, pensionärer och studerande har uppehållsrätt längre än tre månader om de har tillräckliga tillgångar för sin och sina familjers försörjning och har heltäckande sjukförsäkring.

Till kategorin icke aktiva EU/EES-medborgare hör turister samt personer som sökt sig till Sverige utan att ha realistiska möjligheter att göra sig gällande på den svenska arbetsmarknaden. Skulle en icke ekonomiskt aktiv EU/EES-medborgare stå utan tillräckliga tillgångar för sin försörjning har kommunen det yttersta ansvaret att genom bistånd avhjälpa en akut situation som inte går att lösa på något annat sätt. Det kan handla om enstaka bistånd till mat, tillfälligt boende eller resekostnader för att kunna ta sig tillbaka till det land som EU/EES-medborgaren kommer ifrån.

Asylsökande

Asylsökande är den som tar sig till Sverige och ansöker om skydd (asyl) här men ännu inte fått sin ansökan avgjord. *MIGRATIONSVERKET har ansvaret för boende och försörjning för alla asylsökande.* De som har behov av ekonomiskt stöd för sitt uppehälle kan få det av Migrationsverket oavsett om de bor på en förläggning eller i eget boende, enligt LMA. Försörjningsstöd till asylsökande beviljas därför i normalfall inte. Istället hänvisas den asylsökande till Migrationsverket.

Personer med permanent/tillfälligt uppehållstillstånd

Om en person som ansökt om asyl får uppehållstillstånd har han eller hon rätt att bosätta sig i Sverige. Många asylsökande som har fått uppehållstillstånd ordnar själva sitt boende. Det gäller framförallt dem som bott hos släktingar eller vänner i väntan på beslut, men också bland dem som bott i Migrationsverkets anläggningsboenden. Den som inte själv kan ordna sitt boende kan få hjälp och stöd med att bosätta sig i en kommun via Migrationsverket.

Utländska medborgare som beviljats permanent uppehållstillstånd eller tillfälligt uppehållstillstånd tillhör Arbetsförmedlingens etableringsansvar. När en nyanländ blivit folkbokförd i en kommun ska en etableringsplan upprättas tillsammans med Arbetsförmedlingen. Etableringsplan gäller under 24 månader (ramtid 36 månader). Under förutsättning att etableringsplanen följs har den nyanlända/flyktingen rätt till etableringsersättning. Fram till dess att en nyanländ/flykting blir folkbokförd i en kommun har de rätt till LMA ersättning från Migrationsverket. I avvaktan på utbetalning av etableringsersättning kan försörjningsstöd bli aktuellt. (Etableringsplan har omvandlats till etableringsprogram januari 2018)

Kommunen har ansvar för ekonomiskt bistånd till personer som inte omfattas av etableringen. Det kan exempelvis vara personer som på grund av sjukdom eller annan varaktig nedsättning av prestationsförmågan inte kan delta i etableringsinsatser på 25 %. Medicinsk rehabilitering kan dock vara en del av Arbetsförmedlingens etableringsplan och i dessa fall bör etableringsersättning kunna utbetalas.

Personer utan asylskäl som är medborgare i ett land utanför EU och som vill flytta till Sverige behöver söka och beviljas uppehållstillstånd. Den som beviljats tillfälligt uppehållstillstånd och därefter flyttar till Sverige har rätt att ansöka om försörjningsstöd. Rätten till bistånd bedöms bland annat utifrån hur personen planerat sin ekonomi inför sin flytt till Sverige och vidtagit de åtgärder som behövs för att personen ska klara sin försörjning.

Papperslösa

Av rättsfall HFD 2013 ref. 83 framgår det att om en person håller sig undan för att inte riskera utvisning och därför inte har rätt till bistånd enligt lagen om mottagande av asylsökande m.fl. (LMA) fortfarande omfattas av lagens personkrets.

Med anledning av att personen omfattas av LMA har personen **inte rätt till försörjningsstöd** enligt 4 kap 1 § SoL. Bistånd kan då *inte heller lämnas i form av nödbistånd* med stöd av 4 kap 3 § Socialtjänstlagen eftersom den paragrafen förutsätter att försörjningsstöd enligt 1 § kan komma ifråga.

Vid nödsituationer utifrån kommunens yttersta ansvar kan beslut tas i enlighet med 4 kap 2 § SoL. Detta beslut kan sökande inte överklaga med förvaltningsbesvär.

Retroaktivt bistånd

Ekonomiskt bistånd utgår som regel inte med retroaktiv verkan. Biståndsbehovet ska vara aktuellt i den mening att behovet av stöd skall föreligga vid tiden för ansökan. Behovet av medel till upphålle för tid som förflutit anses därmed vara tillgodosett på annat sätt.

Rätten till bistånd prövas som regel från det datum då den sökande kontaktade Kommunen.

Att den sökande tvingats låna medel för att kunna betala t ex hyran under Kommunstyrelsens handläggningstid påverkar inte rätten till bistånd negativt. Även om hyran är betald föreligger således rätt till bistånd till utgiften om den sökande i övrigt är berättigad till ekonomiskt bistånd.

Riksnorm

Riksnormen innefattar livsmedel, kläder och skor, fritid och lek, hygien, barn- och ungdomsförsäkring, förbrukningsvaror, dagstidning, telefon och TV-licens.

Försörjningsstöd och ekonomist bistånd till olika ändamål

Förutsättningarna för att ekonomiskt bistånd ska kunna beviljas till kostnader som följer är att hushållet i övrigt uppfyller rätten till bistånd. En individuell prövning ska göras i varje enskilt ärende.

Barnomsorgsavgift/ hemtjänst och äldreomsorg

Kostnader för barnomsorg, hemtjänst och äldreomsorg är att betrakta som godtagbara utgifter. Dock är det viktigt att den sökande har anmält korrekt inkomstuppgifter till barnomsorg/hemtjänst/äldreomsorg för att rätt avgift ska debiteras. Sökande behöver också ansöka om nedsättning av ovanstående avgifter.

Begravning

Begravningskostnader täcks i första hand av tillgångar i dödsboet. Försörjningsskyldiga är efterlevande make/maka/registrerad partner och föräldrar som enligt 7 kap 1 § Föräldrabalken är underhållsskyldiga. Om dödsboet saknar tillgångar helt eller delvis, bör kommunstyrelsen ge ekonomiskt bistånd som möjliggör en värdig begravning. Hänsyn bör tas till allmänt

vedertagna begravningstraditioner och i förekommande fall olika religiösa och etniska gruppers speciella önskemål om hur en begravning skall ordnas. Den avlidnes och anhörigas önskemål beträffande formerna för begravningen bör respekteras, om kostnaden är skälig.

Ekonomiskt bistånd till begravningskostnader bör motsvara kostnaden för en begravning i Sverige och beviljas med högst 50% av ett basbelopp. Kostnaden avser kista, bårläggning, begravningsbyråavgift, bärare, kistdekoration, ev. hyra av kyrka eller kapell, en annons i en tidning, enkel förtäring samt gravsten. För begravningskostnader och förtäring beviljas max 40% av basbeloppet, för gravsten max 10% av basbeloppet.

Vid en bedömning av dödsboets betalningsförmåga ska begravningskostnader gå före betalning av obetald hyra, hushållsel, telefon eller kostnader för utflyttning och städning av bostaden. Alla kända tillgångar vid dödsdatum, medräknat inkomster efter dödsdagen såsom exempelvis skatteåterbäring, lön och pension, ska i första hand användas till begravningskostnaden.

Försäkringar som faller ut kan vara en tillgång i dödsboet. Det kan också finnas skäl att beakta tillgångar som den avlidne gett bort eller sålt förmånligt till en dödsbodelägare strax före dödsfallet eller om efterlevande make/maka har enskild egendom som väl täcker till kostnader runt begravningen.

Ekonomiskt bistånd till begravningskostnader och gravsten kan beviljas upp till 50 % av basbeloppet. Begravningskostnad som överstiger 50 % av basbeloppet bekostas av beställaren av begravningen. Den som står som beställare blir betalningsskyldig och påtar sig ett betalningsansvar om dödsboet inte betalar.

Kostnader som kan godkännas är:

- Kista med enklare kistdekoration
- Urna
- Bisättning (svepning, kistläggning, utkörning av kista till bårhus, bärare vid bisättning, transport av kista till kyrkogårdens kapell.)
- En dödsannons i en tidning
- Representant vid begravningen
- Begravningsbyråns kostnader
- Begravningskaffe/enklare förtäring
- Gravsten/ inskription på befintlig gravsten
- Gravsättning i asklund med namnbricka

Gravsten

Inristning av namn, födelseår, dödsår och vid behov gravnummer. Om anhöriga väljer att ingravera minnesord eller dylikt, bekostas detta av anhöriga själva.

Om den avlidne saknar anhöriga som ordnar med begravningen har socialtjänsten inom ramen för den provisoriska dödsboförvaltningen 18 kap 2 ½ ÅB skyldighet att ombesörja att en begravning kommer till stånd. Socialtjänstens uppgift är att beställa begravningen hos en begravningsbyrå. För kostnaderna har socialtjänsten rätt till ersättning ur dödsboet.

Om den avlidne är svensk medborgare men bosatt utomlands och därför inte folkbokförd i Sverige så är kommunen inte ansvarig för att den avlidne blir begravd.

Kostnader i samband med närståendes begravning

Sökande som är berättigad till ekonomiskt bistånd, kan beviljas bistånd för kostnader i samband med närståendes begravning.

Det kan gälla:

- resa till begravning inom Sverige, billigaste färdstätt,
- blommor i samband med begravningen, upp till 1,5 % av basbeloppet.

Som närstående betraktas förälder, egna eller makes barn och syskon eller annan person som stått sökanden nära.

Boendekostnad

Kommunstyrelsen bör vid bedömningen av vad som är en skälig boendekostnad utgå från sökandens faktiska kostnad och behov av boende. Utgångspunkten för bedömningen av vad som är skälig boendekostnad bör vara vad en låginkomsttagare på orten normalt har möjlighet att kosta på sig. Kostnaden bör även relateras till hyresnivån hos allmännyttiga bostadsföretag eller andra större bostadsföretag på orten. Kommunstyrelsen bör vid bedömningen ta hänsyn till ett barns behov av utrymme även hos den förälder där barnet enbart vistas under umgängestid.

Varje umgängesbarn beräknas som ett halvt hemmavarande barn vid bedömning av godtagbar boendekostnad. När föräldrar har barn som bor halva tiden hos föräldern, så kallat växelvis boende, beräknas barnet som ett hemmavarande barn vid bedömning av godtagbar boendekostnad.

Vid kortvarigt biståndsbehov (maximalt tre månader), godtas vanligtvis den faktiska boendekostnaden. Bedöms behovet av försörjningsstöd bli längre än tre månader ska en prövning göras huruvida det är skäligt att sökande bidrar till att bli självförsörjande genom att flytta till billigare bostad. Om sökande *aktivt* medverkar till att söka billigare boende genom att ställa sig i bostadskö och regelbundet söka lägenheter som utannonseras, godkänns den faktiska boendekostnaden under den tid det tar att hitta ny billigare bostad. Om sökande *inte* medverkar till att söka billigare bostad utan väljer att behålla ett boende med en kostnad som inte bedöms skälig beräknas det ekonomiska biståndet utifrån riktlinjerna för högsta godtagbara boendekostnad.

Sökande som söker billigare boende skall ges skälig rådrumstid. Skälig rådrumstid avser i regel 3 månader.

Vid bedömning av skälig boendekostnad och standard för barnfamilj, ska hänsyn också tas till barns behov av utrymme. Detta gäller även för de barn som vistas i bostaden endast under umgängestid. I de fall bostadsbyte diskuteras, måste de sociala konsekvenserna av en flyttning ses ur ett barnperspektiv. Det kan även finnas medicinska och / eller sociala skäl att godkänna en högre boendekostnad. Medicinska skäl ska styrkas med läkarintyg.

Befintlig boendekostnad får inte fördyras under tid sökande har försörjningsstöd. Undantag kan göras vid starka medicinska eller sociala skäl. Medicinska skäl ska styrkas med läkarintyg.

Hemmavarande unga vuxna 18-25 år beviljas normalt sett inte försörjningsstöd till boendekostnad.

För sökande som delar hushållsgemenskap med bostadsinnehavaren (exempelvis ett kvarboende vuxet barn) bör beräkning av boendekostnaden göras utifrån hur stor andel av bostaden sökande disponerar. I dessa fall beräknas boendekostnad enligt Riksförsäkringsverkets föreskrifter om enheter.

Boendekostnaden blir den andel som motsvarar det antal rum som den sökande disponerar i förhållande till det totala antalet rum i bostaden. Varje rum beräknas som två enheter och köket som en enhet. Hemmavarande barn med egna inkomster, som inte ingår i föräldrarnas försörjningsskyldighet, ska förutom boendekostnaden även bidra till kostnaden för hushållsel. Detta görs genom att avräkna barnets del på föräldrarnas kostnad för hushållsel på samma sätt som vid beräkning av boendekostnaden.

För inneboende som inte delar hushållsgemenskap bör den faktiska boendekostnaden som bostadsinnehavaren och den inneboende avtalat om godtas om kostnaden anses skälig. Det samma gäller lägenheter som hyrs ut i andra hand, där den avtalade hyran bör godtas om den anses skälig. För de som delar bostad kan en skälig boendekostnad beräknas till hyran delat på antal boende i bostaden. Kostnaden för hushållsel beräknas då på samma sätt.

Beräkning av boendekostnad i egen fastighet

Ekonomisk utredning skall upprättas på särskild blankett. Vid beräkning av faktisk boendekostnad ska medräknas:

- Ränteutgifter,
- Driftkostnader; vatten, olja, el, sophämtning, sotning med mera
- Tomträttsavgäld,
- Fastighetsavgift,
- Månadsavgift till bostadsrättsförening
- Villaförsäkring
- Vägförening

Vid redovisning av fastighetens skuldbelopp får inteckningslån tas med samt borgenslån (s k topplån) som erhållits i samband med fastighetsförvärvet. Det skall uppmärksammas huruvida överhyptek (skillnad mellan inteckningsbeloppet och den faktiska skulden) finns eller omplacering av lån kan ordnas för att sänka boendekostnaden. För amorteringsdelen bör uppskov begäras hos vederbörande bank.

Försörjningsstöd beviljas inte till amorteringar då dessa anses bidra till den enskildes kapitalbildning. Möjlighet till skattejämkning bör undersökas i vare enskilt fall.

En utredning ska alltid göras för att klargöra om fastigheten utgör en tillgång som kan belånas eller säljas.

Dubbla boendekostnader kan medräknas vid beräkning av försörjningsstöd om kostnaden uppstått på grund av att sökande fått plats på ett vårdboende och det inte funnits möjlighet till att hinna säga upp befintligt boende.

Andrahandsboende

Den som ansöker om ekonomiskt bistånd avseende andrahandslägenhet skall uppvisa andrahandskontrakt, förstahandskontrakt, godkännande av andrahandsuthyrning från hyresvärd samt kopia av aktuell hyresavi.

Akut boendesituation

Vid akut nödsituation och det kan konstateras att den sökande saknar disponibla medel till att själv lösa situationen, kan försörjningsstöd till mat- och hygienorm och boende beviljas max fyra dagar. Om behov kvarstår görs en ny bedömning tillsammans med enhetschef för vidare handläggning

Godtagbar hyreskostnad

Dessa riktlinjer utgår från hyresnivån hos utbudet av lediga lägenheter på den privata hyresmarknaden. Högsta godtagbara boendekostnad är dock inte en rättighet om billigare alternativ finns att tillgå. (Se Socialstyrelsen (2010), *Ekonomiskt bistånd*, s. 48 för beräkning av sökandes andel av boendekostnaden.)

Antal rum Hyreskostnad

1 r o k	4100 kr
2 r o k	5324 kr
3 r o k	6654 kr
4 r o k	7225kr

I enlighet med medelhyra i Markaryds kommun 2017. En ökning på 1042 kr per ytterligare rum anses vara skäligt.

Generellt gäller att sökanden ej har rätt att fördyra sin boendekostnad under tiden som denne uppbär ekonomiskt bistånd.

Riktlinjerna kan aldrig ersätta den individuella behovsprövningen som socialtjänstlagen förutsätter, men riktlinjernas högsta godtagbara bostadskostnad är vägledande för tillämpningen av socialtjänstlagen.

Sökanden som bor i bostad med kallhyra får medräkna den del av elräkningen som ej avser hushållselen i sin boendekostnad, inom gränsen för högsta godtagbara hyreskostnad.

Hänsyn och bedömning görs utifrån begreppet trångboddhet

Eurostat, den Europeiska unionens statistikorgan, har en definition, som säger att en bostad för att inte vara trångbodd ska ha

- ett gemensamt vardagsrum
- ett sovrum per sammanboende par
- ett sovrum per ensamstående person över 18 års ålder
- ett sovrum per två personer av samma kön av 12–17 års ålder
- ett sovrum per varje ytterligare person av 12–17 års ålder

- ett sovrum per två barn under 12 års ålder

Hemutrustning

Avgörande för om ekonomiskt bistånd till hemutrustning ska beviljas är sökandes faktiska behov av hemutrustning och när i tiden sökande bedöms ha egna ekonomiska förutsättningar att kunna skaffa hela eller del av utrustningen. Har den sökande möjlighet att skaffa nödvändig hemutrustning med egen inkomst, hemutrustningslån eller på annat sätt, ska ekonomiskt bistånd inte beviljas. I de fall biståndsbehovet bedöms bli kortvarigt (mindre än tre månader) ska biståndet beviljas till de delar av hemutrustningen som är nödvändiga för livsuppehållet. När det gäller unga vuxna som nyligen flyttat från föräldrahemmet och som inte har barn, kan det anses skäligt med en relativt enkel standard som förbättras först på längre sikt.

Om behov av hemutrustning uppstår med anledning av att ett sammanboende par separerar skall en bodelning äga rum innan bistånd till hemutrustning beviljas.

När det finns särskilda skäl bör kommunstyrelsen ge bistånd till behövlig nyanskaffning eller komplettering av hemutrustning. Sådana skäl kan exempelvis vara:

- familjer med minderåriga barn,
- att bostaden är ett led i en rehabilitering,
- att sökanden saknar möjlighet att förbättra sin ekonomi eller endast kan förbättra sin ekonomi på lång sikt,
- att sökanden behöver flytta till en annan bostad till följd av att han eller hon är eller har varit utsatt för våld eller andra övergrepp av närstående eller för något annat brott.

Det föreligger ingen allmän rätt för den som flyttar till en egen bostad att få ekonomiskt bistånd till utrustning av bostaden. I första hand får sökanden försöka klara sin situation på samma sätt som allmänheten, d v s genom planering, sparande, lån, gåvor etc.

Nödvändig hemutrustning:

- Säng
- Sängutrustning
- Köksmöbler
- Husgeråd
- Soffa och soffbord, om sökande har barn
- Övrigt (till exempel lampor, dammsugare, byrå)

För hemutrustning kan bistånd **beviljas med maximalt 10 % av basbeloppet**. Beloppet avser en vuxen person. Vid fler personer i familjen ökas beloppet med kostnad för ytterligare säng, sängutrustning, köksstol och köksutrustning. Sökande som helt saknar hemutrustning kan beviljas säng enligt pris från IKEA / JYSK.

Vid ansökan om hemutrustning skall hembesök göras. Den sökande skall själv uppge vad denne behöver och ett beräknat pris. Om sökanden beviljas ekonomiskt bistånd till hemutrustning skall kvitton i efterhand uppvisas och eventuellt hembesök göras.

Ekonomiskt bistånd till dammsugare kan beviljas med maximalt 1,5 % av prisbasbeloppet.

Ekonomiskt bistånd till TV och / eller dator kan beviljas med maximalt 4 % respektive 7 % av prisbasbeloppet om det av sociala eller medicinska skäl finns behov som inte kan tillgodoses på annat sätt och inom rimlig tid. Exempel kan vara ensamstående personer som på grund av ålder, sjukdom eller av andra orsaker lever isolerade samt barnfamiljer med långvarigt behov av bistånd (minst 10 månader). Möjligheten för skolbarn att få behovet av dator tillgodosett genom skolan ska i första hand utredas. De flesta typer av program som behövs för att använda en dator finns i gratis versioner varför programvara inte beviljas.

Bistånd till TV ges till barnfamiljer. I övriga fall görs en individuell bedömning. Bistånd till inköp av begagnad TV kan beviljas med högst 3 % av basbeloppet. Bistånd till inköp av enkel digitalbox beviljas.

Flyttkostnader

Vid flyttning av arbetsmarknadsskäl skall möjligheten att få bidrag från arbetsförmedlingen undersökas. Om sådant bidrag ej utgår och om flyttningen är motiverad av andra skäl, så som sociala, ekonomiska eller medicinska, kan bistånd till flyttkostnader beviljas om sökanden bedöms varit berättigad till ekonomiskt bistånd. Det kan också vara motiverat att bevilja bistånd till flytt hjälp om sökanden måste flytta till följd av att han eller hon är eller har varit utsatt för våld eller andra övergrepp av närstående eller för något annat brott.

Sökanden får själv ombesörja flyttningen och bistånd kan beviljas till hyra av bil, släp samt bensinkostnader. Kostnadsförslag skall lämnas till handläggande socialsekreterare.

Den som på grund av funktionshinder eller andra särskilda skäl ej kan ombesörja sin flytt på egen hand, kan beviljas bistånd till flyttning genom flyttfirma. Sökanden skall till handläggande socialsekreterare lämna kostnadsförslag från minst två olika flyttfirmor. Skälen till att sökanden ej kan ombesörja flyttningen på egen hand skall styrkas genom läkarintyg eller annat intyg som behövs för bedömningen.

Om sökanden har ett löpande behov av ekonomiskt bistånd till sin försörjning bör också socialtjänsten i utflyttningskommunen bevilja ekonomiskt bistånd till hyra och uppehälle under den första månaden i den nya kommunen.

Glasögon

Ekonomiskt bistånd till glasögon kan utgå i de fall då behov styrks av läkar- eller optikerordination. Vid tillfälligt hjälpbehov skall utredas om behovet är akut. Om så inte är fallet skall klargöras vilka möjligheter sökanden har att klara sådana kostnader framöver. Vid bedömning av skälig kostnad utgås från av optiker angivna komplettpris/paketpris. Om detta inte är möjligt godkänns kostnader för bågar upp till 1,5 % av basbeloppet samt kostnader för glas och synundersökning.

Ansökan om bistånd till kontaktlinser godkänns endast om det är det enda alternativet för sökanden och behovet är styrkt av läkare.

I den mån glasögonbidrag utgår från landstinget till barns glasögon, bevakas detta av optikern, som drar av eventuellt bidrag i samband med betalningen. Enligt regler från 1 januari 2015 får barn 0 – 19 år full ersättning för glas inklusive arbetskostnad samt 100 kronor

i bidrag till både inklusive arbetskostnad. Gäller barn folkbokförda i Kronoberg till och med utgången av det kalenderår barnet fyller 19 år.

Vid införelse från Kronofogdemyndigheten ska sökanden i första hand söka uppskov hos Kronofogden till utgiften. Vill sökanden ej göra detta så kan avslag ges.

ID-kort

Kostnad för ID-kort godtas med 400 kronor för att tillgodose kravet på att ha godkänd legitimation. Kostnaden för pass godkänns inte som en godtagbar kostnad då ett giltigt pass inte är nödvändigt för att den sökande skall anses vara tillförsäkrad en skälig levnadsnivå.

Juridiska kostnader

Ekonomiskt bistånd kan beviljas till kostnad för självrisk till rättsskydd som ingår i hemförsäkring och till den kostnad som tillkommer sökande vid statlig rättshjälp, om målet gäller familjerättsliga ärenden.

För mer information om rättshjälp se: <http://www.domstol.se/radgivning-och-rattshjalp/rattshjalp/>

Bistånd till advokatkostnader i familjemål

Ett grundläggande villkor är att den enskilde inte kan stå för kostnaderna själv. Sökanden bör dock först ha försökt att få till stånd en frivillig samförståndslösning genom kommunens familjerätt och ha nyttjat sig av sin hemförsäkring när så är möjligt. Dessutom ska beaktas att utrymmet för att bevilja bistånd är mer restriktivt om kostnaden avser en skuld.

Kläder

Huvudregel är att ekonomiskt bistånd till kläder inte beviljas utöver vad som redan ingår i riksnormen. Undantag kan dock göras om den enskilde har ett särskilt behov av kläder och skor. Detta kan bland annat gälla för nyanlända samt personer som långvarigt vistats på institution och helt saknar kläder. Kommunstyrelsen skall särskilt beakta barnens situation i de familjer som har ett långvarigt biståndsbehov. Vid institutionsplacering ingår kläder i normen för fickpengar. Försörjningsstöd till vinterkläder kan utgå med maximalt 7 % av basbeloppet samt för sommarkläder med maximalt 5 % av basbeloppet.

Kosttillägg

Försörjningsstöd kan utgå till ett högre belopp än riksnormen om sökande av medicinska skäl har behov av dyrare kost. Detta kan gälla vid glutenfri kost, komjölkspoteinfri kost samt fettreducerad kost och om inte merkostnadsersättning från Försäkringskassan eller Region Kronoberg utbetalas. För aktuella belopp se Konsumentverkets hemsida.

Behov av kosttillägg ska styrkas med utförligt läkarintyg, där det tydligt framgår vilken kost personen är i behov av samt att denna kost är avsevärt dyrare än normalkost.

Läkarvård

Kostnader för läkarbesök som ingår i högkostnadsskyddet kan beviljas under förutsättning att kostnaden är betald och instämplad i högkostnadskort. Även utgift för cellprov är en godtagbar kostnad trots att den inte kan stämplas i högkostnadskortet. Även kostnader för behandling av annan medicinsk personal inom kommun, landsting eller ansluten till Försäkringskassan är godtagbara kostnader

Sjukhusvård

Vid sjukhusvård avdrages en summa motsvarande riksnormen för livsmedel. Resterande del kan beviljas som ekonomiskt bistånd under förutsättning att sökanden uppbär ekonomiskt bistånd eller har inkomst högst motsvarande summa.

Vårdavgift

I första hand ska möjligheten till nedsättning av avgiften undersökas. Därefter godtas vårdavgiften för sjukhusvård utöver riksnorm. För de dygn vårdavgift beviljas, görs avdrag för beloppet avseende livsmedel i riksnormen.

Sökanden kan få lägre avgift om denne har skattepliktig inkomst som är lägre än 96 000 kronor per år. Sökanden kan också få lägre avgift de första 30 sjukhusdagarna om denne är under 40 år och har hel aktivitetsersättning eller sjukersättning. I första hand skall avgiften sättas ner utifrån sjukvårdens riktlinjer. Kostnaden per vårddygn är 100 kronor. Vårdavgiften kan i vissa fall reduceras till 50 kronor/dygn och sökanden måste själv ansöka om nedsatt avgift hos kundsupport ekonomi, vilka nås på telefonnummer 0470-589650 måndag-fredag klockan 09:00-15:00.

Sjukresor

Kostnader för sjuk- och behandlingsresor medges om kostnaden inte ersätts av landstinget eller ersätts på annat sätt. Högkostnadsskyddet ska beaktas och det billigaste färd sättet skall nyttjas. Resekostnader som uppstår mot bakgrund av att den sökande valt vårdgivare på annan ort godkänns inte om vårdbehovet kan tillgodoses av en mer närbelägen vårdgivare. Undantag kan göras om det är långa väntetider till den närmaste vårdleverantören.

Mediciner

Endast receptbelagda läkemedel som ingår i läkemedelsförmånen räknas som godtagbara utgifter. Ekonomiskt bistånd kan också beviljas till skäligen kostnader för receptbelagda preventivmedel och lusmedel vid konstaterad smitta trots att dessa inte ingår i läkemedelsförmånen.

Skäligen kostnader för medicinska hjälpmedel och förbrukningsmaterial som föreskrivits av behörig hälso- och sjukvårdspersonal kan beviljas.

Sommaraktivitet

Ekonomiskt bistånd till en aktivitet under sommarlovet kan beviljas de barnfamiljer som har haft försörjningsstöd under en längre tid (minst 10 månader). Behovet ska prövas utifrån det enskilda barnets behov. Ekonomiskt bistånd beviljas med maximalt 1 % av basbeloppet per hushållsmedlem över 2 år.

Resor

Försörjningsstöd till nödvändiga resor, t ex till arbete, studier, Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan samt för att följa uppgjord planering, utgår med belopp motsvarande lägsta kostnad för att resa med länstrafiken Kronoberg. Om egen bil är enda sättet att ta sig till arbetet beroende på avståndet, arbetstiderna och / eller brist på allmänna kommunikationer kan försörjningsstöd utgå till kostnader enligt Skatteverkets schabloniserade milersättning under begränsad tid. Sökande ska om det är möjligt ansöka om skattejämkning för resor till

och från arbetet. Detta kan reducera bilkostnaderna. Om den sökande behöver bil för arbetsresor, bör de faktiska kostnaderna för arbetsresorna kunna användas som underlag vid beräkning av skäliga kostnader, t.ex. för bensin, skatt, försäkring och besiktning.

Vid sysselsättning via Arbetsförmedlingen betalar sökanden en egenavgift om 600 kronor per månad gällande arbetsresor, resterande del utöver 600 kronor betalar Arbetsförmedlingen.

För att ekonomist bistånd ska beviljas måste resvägen överstiga 4 km enkel väg. Undantag kan göras om det finns medicinska skäl som kan styrkas med läkarintyg.

Ekonomiskt bistånd till övriga resor inom landet kan beviljas till följande; för besök av nära anhörig på fängelse, hem för vård eller boende, skyddat boende, familjehem med mera då särskilda skäl finns.

Våld i nära relationer

Personer som är eller har varit utsatta för/ bevittnat våld eller andra övergrepp i hemmet. Ärende med våldsutsatta familjemedlemmar handläggs i samverkan med Individ och Familjeomsorgen.

Vid akut situation av övergrepp där sökande och eventuella barn behöver lämna hemmet kan försörjningsstöd enligt mat- och hygiennorm samt boende direkt *beviljas upp till fyra dagar*, om det kan konstateras att sökande saknar disponibla medel till att själv lösa situationen. Om sökande och eventuella barn tvingats lämna bostaden under sådana omständigheter att de inte har fått med sig några kläder eller hygienartiklar samt saknar disponibla medel, kan försörjningsstöd till kläder (strumpor och underkläder) beviljas med 0,3 % av basbeloppet per person samt hygienartiklar (tandkräm, tandborste, tvål, schampo och deodorant) beviljas med 0,3 % av basbeloppet till hushållet. Om behov finns av telefon kan mobiltelefon med kontantkort beviljas.

Försörjningsstöd till mat- och hygiennorm och boende utöver fyra dagar och hygienartiklar och kläder enligt ovan, beslutas av enhetschef fram till dess att en fullständig utredning kan slutföras.

Skyndsam utredning!

Skyddat boende inom kommunen i första hand. Högst tillfällig lösning.

Ansöka om ekonomiskt bistånd vanligt utredningsförfarande bedömning om de har egen inkomst. **OBS mat och hygiennorm**

Placering på Kvinnojouren som hjälper till att göra kvinnorna självständiga i första hand.

Vid ny lägenhet i ny kommun bevilja hyra för tre månader om ekonomiskt bistånd föreligger. Sökande kan sedan själv kontakta sin nya kommun.

Bevilja flyttkostnader om det behövs.

Kvinnofridshandläggaren IFO gör utredning utifrån vuxenutredning. Ekonomiskt bistånd gör utredning utifrån ekonomiskt perspektiv

Spädbarnsutrustning

I de fall föräldrarna helt saknar ekonomiska möjligheter att köpa utrustning till ett väntat barn kan ekonomiskt bistånd beviljas till skäligen kostnader för nödvändig spädbarnsutrustning., med max 10% av basbeloppet för första barnet. En individuell bedömning utifrån barnets behov behöver alltid göras. Vid långvarigt biståndsbehov kan ekonomiskt bistånd utifrån en individuell bedömning av barnets behov beviljas om sökande får ytterligare barn och behov av komplettering av spädbarnsutrustning föreligger. Skäligen kostnader för kompletterande spädbarnsutrustning beviljas med maximalt 3% av basbeloppet.

Flyktingar /nyanlända kan söka tillägg till hemutrustningslånet från CSN om familjen får ytterligare ett barn. Barnet måste vara fött inom två år från det att familjen erhållit uppehållstillstånd för att låna från CSN ska kunna utgå. Om hemutrustningslån kan sökas beviljas inte försörjningsstöd till spädbarnsutrustning.

I nödvändig spädbarnsutrustning ingår:

- Säng med sängkläder och andra tillbehör
- Skötbord med tillbehör
- Bärsele
- Barnvagn med tillbehör
- Utrustning för bad

50 % av biståndet betalas ut före barnets födelse och resterande del betalas ut efter barnets födelse. Bistånd till försörjningsstöd som utgår för barnet bör ge utrymme för successiv anskaffning av vad som behövs i övrigt.

Utgångspunkten vid ansökan om spädbarnsutrustning är att båda föräldrarna har ett gemensamt ansvar för utrustning till det nyfödda barnet, oavsett om de bor tillsammans eller inte. Dock får kravet på att båda föräldrarna skall bidra till barnets utrustning inte leda till att barnets behov inte blir tillgodosedda. Även föräldrarnas förmåga att kunna planera för barnets födsel och spara medel till spädbarnsutrustning skall beaktas vid ansökan.

Studentmössa

Gymnasiestuderande som inte beviljats extra tillägg kan beviljas ekonomiskt bistånd till enklare studentmössa.

Svenskt medborgarskap samt uppehålls- och arbetstillstånd

Kostnad för ansökan om medborgarskap beviljas inte eftersom svenskt medborgarskap inte är nödvändigt för att vistas och arbeta i Sverige. Migrationsverket tar ut en avgift för fortsatt uppehållstillstånd i de fall den enskilde saknar asylskäl eller humanitära skäl. Dessa personer är inte förhindrade att vistas i sitt land varför ekonomiskt bistånd till denna avgift inte beviljas.

Tandvård

Kostnad för akut tandvård är en godtagbar utgift. Som akut tandvård räknas tillstånd som fordrar omedelbar åtgärd;

- akuta smärttillstånd,
- akuta inflammationstillstånd

- akuta tillstånd som medför betydande obehag

Därutöver kan kostnad för nödvändig tandvård vara en godtagbar utgift. Med nödvändig tandvård menas den vård som innebär att den sökande blir fri från smärta samt tillförsäkras en godtagbar estetik och tuggförmåga.

Som nödvändig rehabiliterande tandvård räknas;

- Åtgärder för att uppnå godtagbar tuggförmåga
- Åtgärder för att undanröja betydande sociala svårigheter
- Åtgärder för att undanröja betydande utseendemässigt handikapp
- Ersättning för tandförluster i framtandsområdet.
- Åtgärder som kan inrymmas inom detta begrepp kan vara åtgärder för att förhindra värk, ömhet och inflammation, åtgärder för att behandla och förebygga kariessjukdom, åtgärder för att behandla och förebygga parodontal sjukdom, förebyggande tandvård och tandhygienistbehandling samt planerade revisionsundersökningar.

Ej nödvändig tandvård och som i normalfallet ej ska godtas

- Estetisk tandvård
- Blekning av tänder
- Utbyte av fyllningar/kronor på grund av material eller av estetiska skäl.
- Porslinsinlägg och guldinlägg
- Protetiska ersättningar i sidopartierna och tuggförmågan är godtagbar
- Fasta protetiska konstruktioner i sidopartierna och tuggförmågan är godtagbar.
- Attachmentförankrade delproteser
- Konuskonstruktioner
- Implantatbehandlingar

Implantat kan i *undantagsfall* vara att anses som nödvändig tandvård. **Behovet ska vara väl styrkt** av tandläkare och läkare/kurator, och en fungerande alternativ behandling till lägre kostnad ska ej finnas att tillgå.

För ekonomiskt bistånd till akut och/eller nödvändig tandvård krävs ett kostnadsförslag. Ett specifikt kostnadsförslag bör finnas innan behandlingen påbörjas. Ekonomist bistånd till tandvård prövas i varje enskilt fall.

Vid prövning av större behandlingar ska utgångspunkten vara att stöd endast utges för en behandling som motsvarar vad en normalinkomsttagare på orten har råd att bekosta. Vid prövningar av behandlingar överstigande en total kostnad av 15.000 kronor (inklusive statlig tandvårdsersättning) ska ett yttrande över terapi- och kostnadsförslaget från en förtroendetandläkare inhämtas innan beslut fattas i ärendet.

Beakta att vissa äldre, sjuka och funktionshindrade kan ha rätt till tandvårdsintyg ett så kallat ”grönt kort”, vilket innebär att tandvården ingår i högkostnadsskyddet.

Telefon

Vid starka medicinska eller sociala skäl kan mobiltelefon med kontantkort beviljas.

Umgängeskostnader

Utgångspunkten är att umgänge skall stimuleras. Bistånd kan utgå för att möjliggöra för umgängesföräldern att ha ett regelbundet umgänge med barnet. Den sökande skall kunna styrka att det föreligger ett umgänge med barnet samt visa på omfattningen av umgänget. *Som utgångspunkt godkänns kostnader för umgänge med barn ca fyra dagar per månad samt två veckor på sommaren, en vecka vid jul och varannan storhelg.* Om domstolsbeslut finns, som reglerar umgänget, skall detta följas.

Om umgänget överstiger 6 dagar/ månad krävs skriftligt intyg eller muntlig försäkran från boendeföräldern avseende umgängets omfattning för att ytterligare försörjningsstöd enligt umgängesnorm ska medräknas.

Kostnaderna gällande umgänge beräknas generellt enligt norm för livsmedel, lek och fritid samt hälsa och hygien.

Det primära ansvaret för resor i samband med umgänge ligger på den förälder som inte bor tillsammans med barnet. Den förälder som barnet bor med ska dock ta del av kostnaderna efter vad som är skäligt med hänsyn till föräldrarnas ekonomiska förmåga och övriga omständigheter. En förälder som saknar förmåga att bidra till resekostnaderna är inte heller skyldig att göra det. Med tanke på barnens behov kan kommunstyrelsen då behöva bevilja ekonomiskt bistånd till umgängesresor. Om den förälder som barnet bor hos, trots förmåga, inte bidrar till resekostnaderna har umgängesföräldern möjlighet att begära att frågan prövas i domstol.

Uppvärmning och elkostnader

Enligt Socialstyrelsens allmänna råd (SOSFS 2013:1) bör i regel den enskildes faktiska kostnader för hushållsel, om kostnaderna är skäliga beviljas.

Vid beräkning av försörjningsstöd medräknas kostnader för hushållsel *när elräkningen förfaller.*

Sökanden tar ett eget ansvar för både sin förbrukning och sin kostnad och inneboende skall bidra med sin andel till hushållets totala elkostnad.

Villa:

Energiförbrukningen i en genomsnittlig svensk villa/radhus med direktverkande el är cirka 25 000 kWh per år, varav uppvärmning beräknas till 15 000 kWh och varmvatten till 5 000 kWh. Hushållsel till 5 000 kWh.

Av de 5 000 kWh hushållsel som vanligen förbrukas i en genomsnittlig villa ser fördelningen ungefär ut så här.

- Tvätt och tork, cirka 1 000 kWh
- Disk, cirka 350 kWh
- Elektriska apparater, cirka 850 kWh

- Kyl, frys, sval, cirka 1 000 kWh
- Matlagning, cirka 800 kWh
- Belysning, cirka 1 000 kWh

Lägenhet:

Energiförbrukningen i en genomsnittlig lägenhet i Sverige är cirka 12 000 kWh per år, varav 6 500 kWh är uppvärmning, 2 500 kWh är varmvatten, 2 500 kWh är hushållsel och resterande 500 kWh är tvätt och torkning.

En genomsnittlig lägenhet med 2 personer gör av med cirka 240 kWh hushållsel per månad. En lägenhet med 4 personer gör av med cirka 340 kWh per månad.

Kommunstyrelsen beviljar ekonomiskt bistånd till hushållsel genom ett högsta godtagbart kWh/månad, enligt följande tabell :

Antal personer i hushållet:

1	2	3	4	5	6	7
200 kWh	260 kWh	300 kWh	360 kWh	400 kWh	450 kWh	480 kWh

För hemmavarande unga vuxna beräknas hushållsel på samma sätt som boendekostnader, genom enheter.

Utlandsvistelse

Huvudregel är att ekonomiskt bistånd **inte beviljas** till resa samt kostnader under utlandsvistelse, då sökande då inte bedöms bidra till sin försörjning efter förmåga. I varje aktuellt ärende ska en individuell bedömning göras. Bistånd ska inte heller beviljas för den period sökande är utomlands med hänvisning till att bidra till sin försörjning efter förmåga.

Äktenskapsskillnad – avgift

Huvudregeln är att ekonomiskt bistånd inte beviljas till avgift för äktenskapsskillnad utan behovet ska i första hand tillgodoses genom gemensamma inkomster/tillgångar. Sökande betraktas som gifta och försörjningsskyldiga gentemot varandra till dess att ansökan om äktenskapsskillnad är inlämnad till Tingsrätten och makarna är folkbokförda på olika adresser. Undantag kan göras om det finns starka sociala skäl.